

lehet pillantást

örzsölte.

állam a főrészvé-
lőre még titok, a
s adókat kellett
szemben társas
amrendőrséggel s
sok ujjai a tör-
zött motozskál-

tok nyílnak! Mr.
káprázott, amikor
a, amelyek na-
részthöz, amikor
tesült, amelyek
színhelyül s ami-
megszámlálhatat-
lyet felajánlottak

és hotelje lesz!
g? Az emberek
z utcákon, tilos
at szívükbe zár-
telt az idő, an-
kiki, amint az
A Terülj Asztal-
áltozott. — Itt
ányozódtak az
y hotel valami
módjára mintegy
st és az életmű-
ymás mellett a
meg játékát is.
evelődjön az em-
gond és szük-
k ezen kiváltásá-
k, hogy ne a
eteljesülés eszkö-
az ember-ideált.

zsidó
regénye két
400 lejeért
könyvoszt.-ban
Kelet"-ben

zsidó

regénye két
400 lejeért
könyvoszt.-ban

Kelet"-ben

vek:

ára 612 lej
" 221 "
" 306 "
" 170 "
" 238 "
" 170 "
" 136 "
" 272 "
" 476 "
" 102 "
" 85 "
" 119 "
" 119 "
" 95 "
" 115 "
" 25 "
" 25 "
" 25 "
" 25 "

yában.

KIADÓHVATAL TELEFON 377
Str. Beron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG
Éjjeli telefon (n.)
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy hóra 110 "

X évfolyam * 30. szám

1929 Február Csütörtök 7
* 5689 év Sombat 26 *

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Az ipari béke felé

Lord Melchett, M (Sir Alfred Mond) aki elsőnek vetette fel az ipari béke gondolatát, szívó-son harcol a gondolat megvalósításáért. Alábbi cikke is e gondolat szolgálatában áll.

Azok az ipari konferenciák, melyek nevémet viselik: a Melchett-Turner konferenciák már régóta működnek. Amikor megnyitottuk őket, az a vélemény alakodott, hogy angol munkaadó és angol szakszervezeti reprezentáns nem fognak közös platformot találni, mint-hogy a tőke és munka közötti viszony ki van élezve és e két tényező ellenségesen és elkeseredetten áll szemközt egymással. Ma azonban már nyugodtan lehet megállapítani, hogy Angliában a tőke és munka közötti kapcsolat jól meg van szervezve és a közöttük folyó tárgyalások a megértés szellemében okosságjal folynak, sokkal lojálisabb szellemben, mint bárhol egyebütt.

Amikor ipari konferenciánkat összehívtuk, az a kívánság volt mérvadó hogy a mai helyzetet s azokat a nehézségeket, amelyek alatt a brit ipar küzd, kölcsönösen vizsgáljuk meg, analizáljuk őket, hogy lássuk, vajjon szorosabb együttműködés útján nem juthatunk-e el olyan ipari lendület felé, amely nemcsak a kapitalisták javát szolgálja, hanem mely hivatva van szolgálni a munkás vitális érdekeit is. Alapvető tényként lehet már most is regisztrálni, hogy vállvetett munkával és az ipar prosperitása révén mindkét fél el tudja érni helyzetét megjavulását. Nem lehet magasabb életstandard, jobb bérek és munkafeltételek ideáljait hirdetni, amíg nem tudunk magasabb béreket fizetni.

Mindenekelőtt tisztázni kellett bizonyos fogalmakat. Az emberek nem értik, hogy Anglia gazdasági struktúrája vajban változásokon ment keresztül és hogy a munkaadó és munkás régi megjelölése ma már nem felel a régi fogalmakat. Voltaképpen ki a munkás és ki a munkaadó a modern gazdaságban? Én épp úgy alkalmaznám a gyűjtő név az Imperial Chemical Industries-nek, mint az az ember, aki a kazánát fűti. Én is ugyanannál a cégnél vagyok alkalmazva, csak más módon. Mindketten alkalmazottak vagyunk: én egy nagy ipari koncern elnöke, ő alantasabb minőségben. Ki tehát a munkaadó? Munkaadó a részvényesek összessége és minthogy a munkások nagyrésze is rendelkezik részvények fölött, természetesen őket is munkáltatók-nak kell tekinteni. A régi középkori felfogások és eszmék ebben a vonatkozásban tehát megszűntek és itt az ideje hogy az ipari problémák megoldása fölött előítélettel mentesen és pártoskodás nélkül kölcsönösen tárgyaljunk, anélkül, hogy egymást megtevéstenni akarnánk.

Mindig is nagyon nagyra fogom becsülni a szakszervezeti kongresszusnak azt a bátor politikáját, amellyel bebiztosította, hogy ebből a kérdésből nem szabad presztizs-ügyet csinálni. Hiszen a kongresszus reprezentánsai visszautasíthatják volna meghívásunkat a kölcsönös konferenciára azzal,

hogy ők munkásmilliók képviselői, míg mi csak magánembereknek egy csoportja vagyunk és nem hajlandók velünk, mint egyenjogúakkal megvitatni bizonyos kérdéseket. Gyakran szemrehányást is kapott a szakszervezeti kongresszus, de nem törődve a támadásokkal, igazi államférfiai nyugodtsággal vállalta a kapitalisták meghívásának ödményét. Mindenekelőtt meg kellett teremtenünk egy olyan testületet, amelynek állandósult karaktere van, hogy munkánkat folytathassuk. Nemzeti tanácsot alakítottunk, amely áll egyfelől a brit munkaadók szövetségének néhány tagjából, másfelől a szakszervezeti kongresszus képviselőiből. Elgondolásunk szerint ez a testület

felülálló intézménye lesz ama problémák megvizsgálásának, amelyek égetően aktuálisak. A testület tanácskozásainak eredményeit nyilvánosságra hozná és kétségtelenül nagyon jótékony hatást gyakorolna. Mindig csodálkoztam azon, hogy egy olyan vezető ipari országban, mint a miénk, a politikások olyan kevés figyelmet fordítanak a kereskedelem és ipar vezetőinek véleményére. Sehol a világon nincs olyan kevés hatalma az iparnak, mint éppen nálunk. Kívívó bizonyítéka ennek a ténynek a valuta-politika, amely a háború óta csak arra igyekszik, hogy elnyomja az ipart, a bankvilág érdekében. Németországban, Franciaországban és Amerikában egyetlen kormány

sem üzhetett olyan politikát, amely elmentében állott volna az ipar érdekeivel és véleményével. Igaz, hogy mi angolok nehézkes startolók vagyunk, de viszont igaz az is, hogy ha már bizonyos politikai kurzust inauguráltunk, akkor azt következetesen végre is hajtjuk. Én most a termelés és a fogyasztás együttműködésének politikáját inauguráltam. És az az igyekezetem, hogy koncentrálnam a produktót életképes gyárakban és műhelyekben és az előjelek szerint úgy látom, hogy ennek a kurzusnak sikere lesz. De célunkat csak akkor tudjuk elérni, ha vállvetve okosan fogunk dolgozni és nem engedjük urrá lenni magunk fölött a szeszvedélyeket.

Megszavazták a Kamarában a kölcsön-törvényjavaslatokat

Az összes pártok elfogadták a stabilizációs kölcsönt

A lupisták és liberálisok éles támadása a gyufa-kölcsön ellen, A kisebbségi pártok és Jorga fentartás nélkül szavazták meg a törvényjavaslatokat

(Bucurest-Bukarest, február. 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara pénzügyi és költségvetési bizottsága tegnap este kilenc órakor gyűlést tartott. Az ülésen Popovici Mihály pénzügyminiszter expozét tartott a kölcsönről és a stabilizációról, majd betervezte a következő javaslatokat:

1. A stabilizációs tervezet.
2. A valutatörvény.
3. A Banca Nationalával kötendő egyezmény.
4. Törvényjavaslat az Autonóm Pénztár felállításáról, annak szabályzatával együtt.
5. Az állam és az Autonóm Pénztár közötti konvenció.
6. A Krüger-féle kölcsönszerződés.
7. A stabilizációs kölcsönszerződés.
8. A garanciaszerződés.

A pénzügyi bizottság a benyújtott törvényjavaslatokat elfogadta.

A valutatörvényjavaslat nyolc szakaszból áll, amely a kormányának a valutastabilizációra, valamint a gazdasági fejlődésre vonatkozó programját tartalmazza.

A lej új értékét a minisztertanács határozattal a jelenlegi árfolyam alapján állapítják meg és minisztertanács naplóval léptetik életbe.

A Banca Nationalával kötendő új megállapodás újra szabályozza az intézet bankjegykibocsátási jogait. Az Autonóm Pénztár feladata, mint ismeretes, az állam monopóliumok kereskedelmi alapon való kiaknázása, pénzügyi műveletek végrehajtása, kölcsönök kibocsátása és az állam gazdasági fejlődésének biztosítása lesz. Az állam va-

lamennyi monopóliumát 300 millió aranydollárért átengedi az Autonóm pénztárnak. Ezt az összeget bizonyos évi kvótákban fogja a kormány a költségvetésbe felvenni. A törvényhez csatolt szerződés alapján az Autonóm-pénztár felhatalmazást kap arra, hogy a svéd gyufatröszttel a gyufamonopólium kihasználásáról tárgyaljon

A svédnek a monopolcikk árát a kormánnyal egyetértésben fogják megállapítani, még pedig az Autonóm-Pénztár költségeinek tekintetbevételével.

Az 'Autonóm-Pénztár' működésének ellenőrzése fogja képezni Charles Rist legfőbb feladatát. Berlieni lapjelentések szerint Rist három évig fog Romániában tartózkodni, mint a kormány pénzügyi tanácsadója.

A Kamara megszavazta a kölcsönre vonatkozó összes törvényeket

(Bucuresti-Bukarest, február 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülését Pop-Csios elnök nyitotta meg délután négy órakor. Egy jelentéktelen interpelláció után áttértek a kölcsönjavaslatok tárgyalására. Hoisescu mérnök, a javaslatok előadója, benyújtja a fentebb felsorolt törvényjavaslatokat. Ezután a Ház elnöke megadja a pártvezéreknek a szót. Elsőnek Jósika János a magyar párt nevében olyan felnyilatkozatot, amely leszögezi, hogy a stabilizáció és a külföldi kölcsön elengedhetetlen szüksége az ország gazdasági életének s épeztért a magyar párt megszavazza egy Blair-kölcsönt, mint a svéd gyufakölcsönt.

Hans Otto Röth, a német párt nevében hangsúlyozza, hogy a gazdasági krízisből egyedüli kivezető út a stabilizáció és a kölcsön és ezért pártja nevében megszavazza a javaslatokat.

A Zsidó Parlamenti Klub deklarációját Fischer József dr. olvasta fel.

— A lej stabilizációja és a külföldi tőke kollaborálása — mondotta dr. Fischer — elengedhetetlenül szükséges előfeltétele az ország gazdasági újjáépítésének. E ténynek tudatában élénk figyelemmel kísértük azt a munkát, amelyet a kormány programjának megvalósítása érdekében kifejtett. Akármilyen nagy terheket is je-

lent a kölcsön megvalósítása, mégis megszavazzuk ezeket a javaslatokat. A stabilizáció azonban csak akkor érezhetően üdvös hatásait, ha gazdasági téren is megvalósul az egyenlő elbánás elve, ami egyébként kardinális pontja a nemzeti parasztpárt programjának. Csak ebben az esetben lesz az ország lakossága anyagiilag és lelkiileg is olyan helyzetben, hogy a rája háruló kötelezettségeknek elegendően teheszen.

Dr. Pohoata lupista képviselő pártja nevében kijelenti, hogy a Blair-kölcsönt megszavazza, a gyufakölcsönt azonban nem.

Duca és filippikája a gyufa- kölcson ellen

A liberális párt nevében Duca lépett a tribünre, akj hosszu beszédben jelentette ki, hogy a Blair-kölcson elfogadja, de a gyufakölcson visszautasítja. Érti a kormány sietségét, mert a külföldi bankárokkal szemben kötelezettséget vállal, hogy február 11-ig megszavazza a kölcsonjavaslatokat. A Blair-kölcson elfogadja, mai természetes is, hiszen ennek megkötése a liberális párt érdeme és csak dicsérni lehet a jelenlegi kormányt, hogy a liberális párt által megkezdett uton haladt és nem vállalkozott arra a kalandos utra, amely a népszövetségi kölcson jelentette volna.

A többségi képviselők padsoraiból közbekiáltanak: Mi van a jutalékokkal?

Duca: A liberális pártot jogtalanul vádolják azzal, hogy a jutalékból hasznot akart húzni. Valahányszor a külföldi bankárok szóba hozták a jutaléknak a kérdését, a mi delegációk állandóan azzal tért ki e kérdés tárgyalása elől, hogy a jutalék lesz az utolsó pont, amelyet majd Bratianu Vintila személyesen fog letárgyalni. A mostani kormány bizottsága kénytelen volt öt százalék jutalékban megállapodni s ebből megtanul-

hatja a nemzeti parasztpárt, hogy nem mindig jogos az ellenzéki kritika.

— Ellene vagyok a gyufakölcsonnek — folytatja szavait Duca. A gyufa előállítására ötven bani. Az összes költségeket hozzászámítva, nyolcvan baniba kerül. Marad tehát 1 lej és 20 bani nyereség. Ha a kormány emelni akarja ezt a jövedelmét, úgy emelje fel a gyufa árát, ne adja el azonban a koncesszióját, ami a lakosság kizsákmányolásához vezet. Hiszen amint a megállapodásból kiderül, az eddigi hatvan gyufaszál helyett a svéd csak negyvenötöt fognak adni és így 1930-tól kezdve a gyufa ára voltaképpen nem három, hanem négy lej lesz. De nem szavazom meg a gyufakölcsont azért sem, mert a koncesszió kiadása alkotmányellenes.

Ujoni igazságügyminiszter közbeszó: Az Autonóm Pénztár az összes monopóliumokat át fogja adni. Ez miért nem alkotmányellenes? A liberális párt csak azért nem akarja megszavazni a gyufakölcsont és azért deklarálja alkotmányellenesnek, hogy később esetleg szabotálhassák az egyezményt.

Jorga dicséri a gyufa-kölcson

Jorga lép ezután a tribünre. Beszédét azzal kezdi, hogy ő annakidején Bratianu Vintilának is megmondta, hogy a stabilizációt és a külföldi kölcsont évekké elzöldít kellett volna megvalósítani, amikor végtelenül jobb feltételekkel sikerült volna.

Duca valamit közbeszó, mire Jorga magából kikelve kiált feléje:

—Egy gyanúsító banda működik körülöttem, amely azt állítja rólam, hogy én bankároktól pénzt koldultam és az államtól segélyt kértem munkámért. Ugyanez a gyanúsító banda intrikál egyébként Bratianu Vintila ellen is a saját pártjában.

Duca reflektál Jorga szavaira és siet kijelenteni, hogy a liberális párt szereti Bratianu Vintilát. Ezután Duca és Jorga között hosszu vita indul meg, a melynek végén Jorga leszögezi, hogy a gyufakölcson a prin noi in sine

rablópolitikájától való felszabadulásnak első lépése.

Duca megint élénken tiltakozik Jorga kijelentései ellen, mire Jorga azzal vag vissza, csodálkozik, hogy Duca intelligens ember léte nem tudja, hogy mi történik a saját pártjában, ahol a legszegenyesebb üzleteket kötik „pártérdekből” és így kompromittálják és diszkreditálják a pártot.

Duca: Nincs szükségem tanácsra.

Jorga: Persze, hogy nem tanácsra van szükség, hanem szankciókra.

Jorga szavait azzal zárja, hogy a svéd kölcson állandó kapcsolatot fog teremteni Románia és egy nyugati ország között, ameyre bármelyik kérdésben támaszkodni lehet. Évek óta nem volt a tribünön az urna előtt, de most meg fogja szavazni a kölcson, amely első lépés a gazdasági felszabadulásra.

A pénzügyminiszter expozéja

Mihai Popovici pénzügyminiszter hosszu expozében reflektál az összes felszólalásokra. Régebben válaszol a lej multját, a korona és rubelbevéltés után előállott nehézségeket, majd átér a kölcson tárgyalások ismertetésére. Kifejti, hogy az utolsó tíz esztendőben mintegy harminnemillió dollár értékben kötött Románia külföldi kölcson, de senkinek sem sikerült jobb feltételeket elérnie.

A liberális párt most magának vindikálja a kölcson tárgyalások sikerét, de teljesen jogtalanul.

Amikor a delegáció Párisba ment, a tárgyalásokat olyan stádiumban találta, hogy még egy évig is elhúzódhatott volna. Negy fontos vitás kérdésben még kilátás sem volt a megegyezésre. Azonkívül az európai közvéleménynek volt egy fontos feltétele: a belső béke. Amikor ez a feltétel teljesült, sike-

rült a nehéz tárgyalásokat kedvező döntésre hozni. Beszél ezután a Banca Nationaláról, amelynek vezetőségéből ki kell kapcsolni a politikumot és tiszta emissziós intézettel kell fejleszteni. A stabilizáció révén az államnak a Banca Nationalával szemben fennálló adósságai négy milliárdal csökkennek. A dubióz tárcá egy részét az állam vállalja át és ilyen módon a Banca Nationala mobillá válik, ughogy megnyílik a lehetősége az újabb bankjegykibocsátásnak. Beszél arról, hogy törvényjavaslat van készülőben, amely preventív kontrollt fog életbeléptetni a

közvagygon kezelésében, majd Duca egy újabb közbeszólására reflektálva kijelenti, hogy neki

sikerült a liberálisok által elfogadott sok súlyos feltételt kikapcsolni, így többek között a bankárok lemondtak a következő kölcsonok opeiójáról.

Egyébként Jugoszlávia és Bulgária sem tudott jobb feltételekkel kölcsonhoz jutni.

Popovici Mihály beszéde után a Kamara megszavazza az összes kölcsonjavaslatokat.

Hat-hathavi börtönre ítélték sikkasztásért két kolozsvári szabómestert

(Cluj-Kolozsvár, február 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék harmadik tanácsa ma délelőtt tárgyalta Varga Károly és Buszlai Lajos kolozsvári szabómesterek sikkasztási bűnperét. A két fiatal szabómester a vádirat szerint nagyobb mennyiségű posztóirát vett át bizonyos Fried Izsák kolozsvári posztó kereskedőtől, azonban sem a pénzt, sem fizették ki, sem az árut nem adták vissza Fried Izsáknak.

A posztókereskedő hiába szólította fel őket több ízben, nem reagáltak felszólításaira. A mai tárgyaláson Fried Izsák iratokkal igazolta, hogy az árut tényleg bizonyos Varga Károly, mint Buszlai Lajost 6-6 hónapi börtönre ítélték. Az ítélet ellen mindkét vádlott a táblához felebbezett.

hogy az árut hitelbe vették s a megállapodás szerint annak árát csak részletekben lettek volna kötelesek vissza fizetni. Amikor az elnök megmutatta a két vádlottnak azt az iratot, amelyen aláírásuk szerepel, kijelentették, hogy az aláírás valóban az övék, de ok egy másik iratot is adtak Fried Izsáknak, amelyből meg lehet állapítani, hogy az árut tényleg hitelbe kapták.

A bíróság tanácskozára vonult vizsgáló és az elnök kihirdette, hogy a törvényszék, miután a bizonyítékok alapján kimerítettnek találta a sikkasztás kritériumát és úgy Varga Károlyt, mint Buszlai Lajost 6-6 hónapi börtönre ítélték. Az ítélet ellen mindkét vádlott a táblához felebbezett.

Elutasították a Taar-panama felderítőjének kártérítési keresetét

Motiu dr. kártérítési keresete a CFR ellen a kolozsvári tábla előtt

(Cluj-Kolozsvár, február 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Általános érdeklődés mellett tárgyalta a kolozsvári tábla közigazgatási bírósága dr. Motiu Jenőnek, a kolozsvári üzletvezetés jogügyi osztálya vezetőjének a keresetét a CFR ellen.

Az Uj Kelet, de az ország egész sajtója számtalan cikkben foglalkozott az utóbbi évek legnagyobb romániai vasúti panamájával, amelynek középpontjából Taar János, a hírhedt tévé fékező került, aki azóta eltűnt az ország területéről. Az óriási vasúti panamát épen dr. Motiu robbantotta ki, aki alig két hét leforgása alatt hatalmas arányú visszaéléseknek jött a nyomára, amelyeket egy jól megszervezett társaság követett el behálózva egész Erdélyt.

Dr. Motiu senkit sem kímélve, folytatta a vizsgálatot, amely számos magas állású vasúti tisztviselőt súlyosan kompromittált. A vizsgálat épen ezért óriási nehézségekbe ütközött, úgy hogy végül is Motiu dr.-nak a régens tanács jeterenciájára volt szüksége, hogy a több ezer oldalas aktacsomót át lehessen tenni az ügyészhez. Ezután már gyors egymásutánban peregtek az események, előbb Taar János, majd Collescu és Barvianu főellenőröket tartóztatták le, nemsokára mindhármukat szabadságra helyezték. Collescu magasabb állásba lendült, Taar János időközben eltűnt az ország területéről, Motiu dr.-t azonban

ledegrádták és Kolozsvárról áthelyezték Brassóba. Később Motiu állását betegség miatt nem tudta elfoglalni s ennek következtében felfüggesztették.

Bukaresztben úgy akarták beállítani az egész ügyet, mintha Motiunak a ténykedése egyenesen a regáti tisztviselők ellen irányulna. Ezért hiába fordult fűhöz-fához, felfüggesztését érvényben hagyták. Motiu dr. ezután fordult a közigazgatási bírósághoz s egyrészt kártérítést, másrészt pedig állásába való visszahelyezését kérte.

A tábla Balasju tanácsa, annak ellenére, hogy Motiut a legkiválóbb kolozsvári jogászok képviselték, a sok kálváriát járt ügyvéd mindkét keresetét elutasította és dr. Motiu a tábla döntése ellen a semmitőszékhez felebbezett.

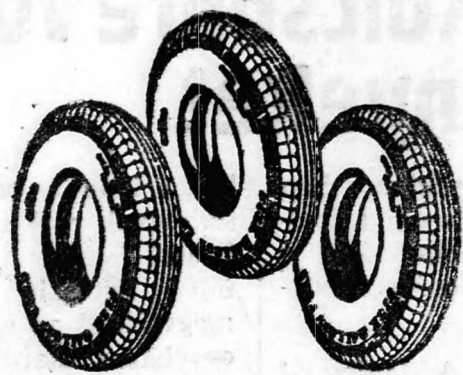
Kevés fáradsággal nagy eredményt

érhet el egy szabadalmazott készület terjesztésével. (Gőzgépek, automotoroknál defektust előre felkutat.)

Megbízható óvadékképes alképviseleket keres a

„Patent Prassler”
vezérképviselete Targu-Mures,
Str. Dorobantilor 5.

„FISK” külső és belső autógummuik

Tegyen egy
kísérletet

Állandóan
nagy raktár

A legnagyobb biztonságot, könnyedséget és a legnagyobb kilométerteljesítményt nyújtják

Romániai vezérképviselet:

AUTO-MECANICA S. A.

Központ: Cluj. Fiók: Bucuresti, Str. Luterană No. 25.

URANIA-MOZGÓ

Marokkói kémnő

izgalmas dráma, mely a marokkói kémszervezet működését mutatja be, főszerepben:

Várkonyi Mihály

Jetta Gudal és Joseph Schildkraut

Monopól Filmcentrala.

Csöngettek!

Néhány megjegyzés Osváth Kálmán konferánshoz

Kedden este a kolozsvári kisebbségi újságírók klubjában Osváth Kálmán író, az Erdélyi Lexikon szerkesztője nagyszámú, disztigvált közönség előtt konferánst tartott két témáról: a Baumgarten-díjról és Goetheről.

Mindjárt meg kell állapítani, hogy a mai Osváth lényegesen különbözik nemcsak más konferánstól, aki vicces csatlakozásra hegyezi ki mondanivalóját és akinek elődása ritkán lépi túl a tetszelgés határvonalát, aki csak beszél, de semmit sem mond. Nemesak az ilyenektől különbözik Osváth, hanem önmagától: a régebbi konferánstól. Tegnap este egy elmélyült és megújított Osváth Kálmán lépett a kicsiny felolvasó asztal elé. Csak odalépett, nem ült le, nem állott meg; mondanivalójának eszmei dinamikája erős gesztusokra, fel-alá járkálásra készült.

Előadásának első része még szubjektív volt. Sajátos pozíciójáról szólt: irodalmi és zsummalistai pályájáról, amelynek — úgy mond — „csöngettek.” Aki ötven év körül jár, azt az utána nyomult fiatalok megismerik még, de befelé lemosolyogják. Az emberi kor e stációján irodalmi közületek, amelyek föltek a közelségtől, ment tudták, hogy akar valamit, most legyintve kérdik: há! még ez is akar valamit? Hazárdjáték terminusát használja-e rezignációs megállapításra, a szerencsés barokk szavát, aki egy hármias passz után „en carté” lesz és visszavonul. Csöngettek!

Ezután néhány szóval érintette csak a Baumgarten-díjat és kifogásolta főleg, hogy fölségélyezési tendenciája van az alapítványnak, ahelyett, hogy presztizs és biztonságos megélhetést szerezne egy-egy írónak. Nagy kár, hogy nem volt szava egy másik körülmény ellen. A Baumgarten-alapítvány tudvalóleg zsidó alapítvány és mégis főleg kurzisáknak prezentálták az első díjakat. De Osváth, ugylászik, nem akar elmélyülni ebbe az aktualitásta és megjegyzéseit csak a felületen hangoztatja. Neki fontosabb a visszavonulás problémája, ezt hangoztatja szuggesztív módon. Mintha jelt kapott volna, akárcsak a hazárdjátékos, hogy tovább nem szabad kockáztatnia! De e jeladás végső következményét mégsem vonja le! Ha el is hagyják hivat, ha hátal fordítanak is katonái és teszikara, ha csak néhányan maradnak körülötte, de ha ezek is otthagynák, mindegy, ő megmarad a hideg csucson harcolva egyedül a végsőkig.

Kár volt a szomorú hurokat megpendítene. Azaz, hogy nem volt kár, mert a szomorúságban annyi művészi leandület állt, hogy kár lett volna megvonni tőlünk ezt az artistikus melórséget. Csak felvilágosításul idézem mégis a zsidó felfogást, amely szót az alkotó öregségről: „Zikne talmidé chachamim kol zoman semazkinim dator miszjasvét aléhem.” Az öreg gondolkodók — mondja a talmod — minél jobban öregednek, annál biztonságosabb minden megállapításuk. Gondolkodók a régiak egyaránt értették az őszönös és hagyományos bölcsességgel foglalkozókat, akik előrehaladott korukban is megtarthatják egyéni vonalukat, de már a biztonság, a megállapodottság bélyegével.

Nos, amikor Osváth Kálmán visszavonul, akarva, nem akarva ezt cselekszi. Goethe jellemzéséből kell ezt megállapítani. Ez a jellemzés egy essay keretei között történt, amely méltó volt Emersonéhoz és mindazokéhoz, akik közel akartak férni a kiváltságos szellemhez. Osváth Kálmán Napoleonnak Goetheről tett nyilatkozatát vette alapul, aki egy alkalommal beszélt a német költővel és azt mondotta róla: ime egy ember! Hiszen mi is emberek vagyunk, gondolkodunk és örvünk és alkotunk, mi is a milliók — kérdi Osváth — mi tehát értelme a napoleoni szónak? Rá kell eszmélni — felelt — a szó jelentőségére. Mi a milliók közül való emberek úgy gondolkodunk, ahogy gondolkodni tanított az iskola, a hagyomány, a család, a megszokás,

ugyanilyen sémák között zajlott le érzésvilágunk és ugyanezeket a kereteket vesszük figyelembe alkotásaink közepette. De nincs időnk, legalábbis ezt szuggereáljuk magunkba, nincs időnk a dolgok revidiójára és azért úgy vesszük őket, ahogy kapjuk. Mi a rohanás életét éljük, de Goethe az Olimposz nyugalmának légkörében élt és mindent revidált. Csak arról voltak megállapításai, amit maga is átgondolt és zsenijének fátyla mellett megvilágított és csak annak adott

közlő hangot, amit átértett. Alkotásának aranya nem ismerte a különböző hatásokat alakját. Ember volt a teremtés igaz értelmében. Hiszen mi is emberek vagyunk, de csak névrokonai az igaz embernek.

Goethe-idézetek megvillanó világát szórta erre a hatalmas emberre, akit ebben a fényben másként látunk, tisztában, magasabbban, örökéletűben mint eddig. Osváth embernek mutatta őt. Megtermékenyítő boldog félóra volt, az iro-

dalmi izlés és eredetiség megállapodottsága áradt ebből a konferánstól, az ötven esztendőhöz közeledő Osváth Kálmán maga is új perspektívákban mutatkozott.

Csöngettek. De ez nem jelenti a házárjátékos csöngetését, hanem jelenti, hogy ime vértézelt, néhány évtized munkája és harca szép eredményével egy új ember vonul be az irodalomba. Új ember, akire megindultsággal kell tekinteni. (sz. t.)

A kisantant egységfronttal akar védekezni Stresemann kisebbségi akciója ellen a Népszövetség tanácsülésén

London, február 6. A Daily Telegraph berlini levelezőjének közlése szerint Stresemann külügyminiszter pontosan előkészített elaborátummal indul a népszövetségi tanács márciusi ülészakánának ülésére Genfben. A tanácsülésen Stresemann beszédet mond, amelyen el fogja ismerni, hogy a kisebbségi panaszok megvizsgálására kiküldött három albizottság a múltban igyekezett

számos visszaélést megszüntetni, de a kisebbségi panaszok népszövetségi intézési módja és a rendelkezésre álló szervezet tökéletlen. Stresemann határozott definíciót fog sürgetni a tanácsülésen.

A lap párisi levelezője arról ad hírt, hogy Stresemannnak a népszövetséghez intézett átiratával kapcsolatos kérdésekben a kisantant államai Lengyel-

ország bevonásával meg fogják valósítani egységfrontjukat a kisebbségi kérdéssel szemben. Az érdekelt államok megállapítani kívánják ezen az értekezleten, hogy nem tartanak helyesnek az 1919. évben a kisebbségek javára kötött szerződésekben foglalt kötelezettségek bármilyen kiterjesztését.

Oroszország ismét éhínség előtt áll? Trotszkij katonai diktatúrát jósol. A volt vezér még mindig Oroszországban van?

London, február 6. A „Daily Telegraph” tudostójának közlése szerint Oroszország ismét éhínség előtt áll. A szovjetkormány csak Moszkva és Leningrád ipari munkásságának ellátásával foglalkozik és ezzel is csak azért, mert ez a proletáriátus teszi ki a kommunista párt tulajdoni többségét. Más városokban újra végnélküli sorokban várakozik a lakosság a péküzletek előtt. Az életstandard halálra mélyre süllyedt. A sorban álldogálás újra foglalkozássá vált a az embe-

rek félnapokig kénytelenek álldogálni a dermedt hidegben is, ha némi ételmezszerhez akarnak jutni. A lap szerint csak az orosz nép ismert passzivitásának tulajdonítható, hogy a rettenetes állapotok ellen nem tör ki általános, mindent elsöpítő lázadásba.

Berlin, február 6. Newyorki jelentés szerint egyik kommunista lap közli Trotszkij és feleségének száműzetésükből írt leveleit. Trotszkij levelében rámutat arra, hogy Oroszországban a helyzet rö-

videsen megváltozik és a kormányzatot katonai diktatúra váltja fel. Ez az egyetlen módja a proletárral szembeni fenntartásának, mert Stalin politikája különben meghiúsulhatna ellenforradalomhoz vezetne. Trotszkij felesége levelében azokról a szenvedésekről ír, amelyet Alma Kaban, száműztésük helyén el kellett szenvedniük.

Berlin, február 6. A moszkvai Tass iroda jelenti, hogy Trotszkij még mindig a szovjetunió területén tartózkodik.

Valencia érsekét is haditörvényszék elé akarják állítani, mert segített a lázadóknak

A dán királyi pár Madridban. Meghalt a spanyol anyakirályné

Páris, február 6. Madridi jelentés szerint Primo de Rivera miniszterelnök a sajtó képviselőinek újabb nyilatkozatot adott, amelyben cáfolta a külföldi lapok híreit a spanyolországi véres eseményekről. A miniszterelnök leszögeznél kívánta, hogy sem Ciudad Realban, sem utóbb Valenciában, de másutt se az országban, nem dördült

el egyetlen puska lövés sem s itt a mozgalmakban a legénység csak eddig vett részt, amíg tudomására nem jutott annak, hogy tisztjeinek parancsa állam ellenes cselekedetre vezeti őket. A kormányteljes szigorral csak a vezetőik ellen jár el, a mozgalom közkatónáinak bantódása nem lesz.

Sanjurio táborok, Valencia katonai

paranesnoka tegnap Madridba érkezett s a hadügyminisztériumban részletes jelentést tett Primo de Rivera miniszterelnöknek a Valenciában szükségesé vált intézkedésekről.

Valencia érsekét is haditörvényszék elé akarják állítani, mert alapos a gyanu, hogy segítségben részesítette a lázadók mozgalmait.

A dán királyi pár látogatása Madridban programszerűen fog végbe menni s nem valószínű, hogy rendezavarásra kerüljön a sor. Ennek ellenére a közbiztonsági hatóságok nagyarányú intézkedéseket foganatosítanak az ünnepléses fogadtatás zavartalan lebonyolítása érdekében.

Páris, február 6. Madridi jelentés szerint tegnap meghalt Mária Krisztina anyakirályné, XII. Alfonz király özvegye, aki a király halála után az 1855—1902 években régensként kormányozta az országot.

Butorrézveretekre van szüksége!

Nem kell külföldről hozassa. Legjobb kivitelben, legolcsóbban gyártja a legszebb modelleket

Az OMEGA Fémárugyár

Cluj, Str. Cărămidarilor 10.

Vaskereskedőknek és butorgyárosoknak nagy árkedvezmény.

Üzleti könyvek

legolcsóbban hitelesítéssel

Borosnál

28. február 7.
majd Duca egy reflektálva kifejezte
által elfogadottá tették a bankárvetkező kölesöl.
és Bulgária sikkkel kölesön.
éde után a Kaösszes kölesön.
szfásért
ettek s a megárát csak rész kötelesek vissza ök megmutatták iratot, amelyen bentették, hogy vék, de ök egy Fried Izsáknak lapítani, hogy kapták.
sra vonult viszte, hogy a törnyiték alap-a a sikkasztás arga. Károlyi, ó hónapi börellel mindkét bbezett.
ritójének
kolozsvári
árról áthelyezotiu állását be-elfoglalni s engesztették.
k beállítani az unak a tényke-sszatiselők ellen fordult fűhöznyben hagyták.
a közigazgatási rtérítést, más-visszahelyezését
annak ellenére, o kolozsvári jók kálváriát járt elutasította és se ellen a sem-
sággal nényt
lmazott ké- (Gőzgépek, st előre fel-
ges alképv- s a
ssler“
gu-Mureş, or 5.
nő
desét
rauf

Sztrájk fenyeget a kolozsvári Renner-börgyárnál

Megszakadtak az új kollektívszerződés megkötésére indított békéltető tárgyalások

(Cluj-Kolozsvár, február 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári Renner Fesztvérek és Társai Börgyár igazgató ság és az igazgatóság között fennálló munkásainak képviselőit, hogy az érvényben lévő kollektívszerződést, amely egy évvel ezelőtt jött létre, nem hajlandó többé magára nézve kötelezőnek elismerni. A gyár igazgatósága a munkásokra nézve az ediginél kedvezőtlenebb szándéktervezetet nyújtott át azzal, hogy a február 15-én lejárt, tavalyi kollektívszerződést felmondja és hajlandó megkezdeni a tárgyalásokat az új kollektívszerződés megkötésére.

A tárgyalások február 4-én vették kezdetüket a kolozsvári munkaügyi inspektorátuson. A megbeszélések néhány napon át folytak, hogy a munkások és az igazgatóság között fennálló differenciákat rendezzék. A felek következő pontokban nem jutottak meggyezésre:

Az elmúlt években a kollektív szerződés maximum tizenkét szabadságnapot biztosított a munkásoknak. Az igazgatóság a szabadságnapok maximumát nyolcra akarja leszállítani, ugyanekör a munkások a szabadságnapok tizenhatra való felemelését kérik.

A gyár igazgatóság két eddig fizetett ünnepnapot, husvét és pünkösd másodnapját nem hajlandó továbbra is megadni.

A különörök kérdésében a múltévi kollektívszerződés úgy intézkedett, hogy az első két óra díjazásaként a munkások ötven százalékkal kaptak többet és ez a többlet óráról-órára csökkent. A vállalat a maximális különóra-bért 20 százalékban akarja megállapítani, a munkások pedig az eredeti ötven százalékhoz ragaszkodnak.

Komplikálja a gyár és a munkásság közötti viszonyt, hogy ugyanakkor, midőn a gyár igazgatóság csökkentené akarja kifizetését, vagy legalábbis megtartani igyekszik pozícióját a munkások követeleléseivel szemben, a munkásság az egész vinalon emelést kér arra való hivatkozással, hogy a gyár az utóbbi hónapokban lépitő tendenciát mutat és egyes üzemeknél május óta csak félnapot dolgoznak, ami a gyár munkásait leszegényítette. A munkásság arra hivatkozik, hogy a maximálisan elérhető órabér a Renner-börgyárnál 21 lej 80 bani, ami napi nyolc óra mellett nem egészen 5000 lej havi jövedelmet jelent. Miután a gyár május óta jórészt csak félnapokat dolgoztat, a munkásság nagyon keveset kereshet és ezért

az új kollektívszerződésnek órabéremelést kell biztosítania, még pedig a következő formában:

Szaktanácsosnak 5 lejes órabéremelés, férfiségédmunkásnak 4 lejes órabéremelés, női segédmunkásnak 3 lejes órabéremelés.

A munkásság vezetői hangsúlyozták, hogy nemcsak az órabért, hanem az akkord-rendszer szerint dolgozó munkás-

ság fizetését is fel kell emelni. Miután a gyár munkásainak alig 10 százaléka dolgozik órabérdíjazással, míg a többség fizetését is fel kell emelni. Miután munkásságnak ez a követelése a tárgyalások során egyike volt a legfontosabbaknak.

A tárgyalások négy napon keresztül folytak a munkaügyi inspektorátus előtt. Ugy a munkásság vezetői, mint a gyár igazgatóság mereven elzárkóztak minden közeledés elől, ami végül arra vezetett, hogy az inspektorátus a mai napon szabad kezét engedett a feleknek a kiegyezésre. A jelenlegi helyzet szerint minden valószínűség arra mutat, hogy február 15-én, amikor a tavalyi szerződés lejár a gyár munkássága sztrájkba lép.

Egy babonás balhiedelem miatt véres sztrájkba lépett Bombay hindu munkássága

A patán-szekta miatt dől a véres polgárháború

London, február 6. A Reutter távirati iroda tudósítója jeleneti, hogy Bombayban a nagy sztrájk tovább tart. A sztrájknak egészen különleges okai vannak, amelyek zavargásokra, sőt a rendőrség beavatkozását is igénybe vevő vérontáshoz vezettek. Néhány nap óta az alsóbb társadalmi osztályhoz tartozó hindu lakosság körében az a babonás hit vett erőt az emberekben, hogy az ugynevezett patán-szekta tagjai gyermeküket rabolnak. A babonás balhit következtében százezer munkás napok óta nem megy munkába a gyermekeit őrzi a patán-szekta tagjai elől. Emiatt több mint nyolc van nagy textilgyár kénytelen volt üz-

mét teljesen felfüggeszteni, sőt a sztrájk átterjedt a vasúti közlekedési üzem munkásaira is, úgyhogy a közlekedést alig lehet fenntartani. Közben egyes munkáscsoportok tegnapelőtt este tíz óra tájban törős botokkal és késekkel felfegyverezve a város belső területén is valóságos hajlévadászatot rendeztek a palánok ellen, kik közül tízet megöltek és több mint nyolcvanát életveszélyesen megsebesítettek. A rendőrség helyenkint közbelépett, de nem hirt a vértől megrészegült tömegekkel. Az újabb jelentések szerint a zavargások tovább tartanak s a polgárháborúnak több mint százötven halálos áldozata van.

Szibériában sarkvidéki hideg uralkodik

Dél felé húzódik a borzalmas hideg

Berlin, február 6. A moszkvai Tass ügynökség jelentése szerint Szibériában sarkvidéki hideg uralkodik. Mongolország több pontján a hőmérő minus 54 fokot mutatott. Egész Szibériában nincs olyan hely, ahol a hőmérséklet minus 40 foknál magasabb lenne. Oroszország európai részébe is átterjedt a fagyhullám. Moszkvában tegnap minus 37 fokot mérték.

Varsó, február 6. Az Északoroszországi erős hideg dél felé terjeszkedik. Tegnap csak Finnország egyes pontjain és Északoroszországban volt a hőmérő a 40 fok körül s Moszkvában — 11 volt a hőmérséklet. Mára Moszkva — 33 fokot jelent a fagyponot alatt és a hideg már átterjedőben van Dél-oroszországra is. Középeurópában átmenetileg némi enyhülés állott be halmazásokkal. Posenben — 20 fok volt a középeurópai minimum s Csehországban és Lengyelország többi vidékein 10—15 fok volt a differencia a

tegnapi és a mai hőmérsékletek között. A beérkezett jelentések szerint Felső-oroszországban még tart az erős fagy. Paduában — 16, Milanóban — 12 fok volt a hőmérséklet s Rómából is erős fagyot jelentenek.

A Matild-víz

egyetlen banketten sem hiányozhat, mert ez a vezető márka.

Utazó urak!

Ha jól akarnak ékezni keressék fel az

Nota éttermet

ahol kitűnő háziételek, pontos és igényes kiszolgálásban részesül. Abonenseket is vállalunk. Friss juhsajt és orda már kapható. Cluj Reg. Ferdinand 39.

HOTEL IMPERIAL PALACE

Igazgató: TASCU CIOMU.

Calea Victoriei No. 47. Telefon 312/82. Bukarest Szemben a királyi palotával. Telefon 312/83. Előrangú szálloda, teljesen átalakítva. 110 világos, elegánsan bútorozott szoba. Példás tisztaság. Központi fűtés, fürdőszobák, ill. Melegvíz az összes emeleten. A legkiválóbb kényelmi újításokkal. Minden nyelven beszélnek.

Saját érdekében!

Kisérje figyelemmel a Harisnyaház kirakatát és árait

Harisnyaház

Cal. Reg. Ferd. 29. Kis híd mellett.

EGYESÜLETI ÉLET

— A Cluj-i somérok teadélutánja. Február 16-án rendezik a Cluj-i somérok ezidei nagyszabású teadélutánjukat a City kávéházban (Haggibbor klubhelyiségében). A teadélután új nagy az érdeklődés. A parancsmókság felkéri azokat a leányokat, kik a rendezőség tagjai, sziveskedjenek vasárnap délelőtt 11 órakor a City kávéházban (a Haggibbor klubhelyiségben) megtartandó megbeszélésen megjelenni.

— Nőegyleti bál Brassóban. A napokban tartotta meg a neolog nőegylet évi nagybálját a Redout termekben, a város elit közönségének élénk részvétele mellett. A fényszen sikerült bál elsősorban Deutsch Árménimé elnöknő érdeme, aki mellett dr. Fischer Béla né, Rosner Sándorné és Riemenné vették ki oroszlanrészüket a munkából.

Vidék fontos kereskedelmi és ipari gépponton 100—120 lóerőt képviselő

villamos hajtberőáram

éjjeli-nappali használatra, iparvállalati célra, esetleg hosszabb időre is egyenesen a tulajdonostól jutányosan használatba adó. 2 holdas telken építhető és raktárhelyiségek is vannak. Megkeresésért „Iparvállalat” jellegű Hermes R-T, Nagyszében-ibú, továbbit.

INGYEN RÁDIO, autó és TECHNICAL

jegyzékeket kérek

Név _____
Cím _____
Fenti szelvényt küldje be a
LEPAGE hűnyelvű technikai
Cluj

Február 4—10 ig rendkívül nagy vásárt rendez a

N é p á r u h á z

Calea Regale Ferdinand 33., még pedig

95

lejes egységárban

kerülnek a legszebb ruházati cikkek eladására, u. m.: Györfői kombinék és ingbugyik minden színben. A legjobb női ingek.

Legujabb facon karton és glott kötések.

Haskötők, selyemgummi harisnyatartóval.

Hibátlan selyem- és flórharsnyak. Fehér és színes abroszok, Duplazéles lepedővásznak.

Férfi- és fiú ingek. Rövid és hosszú alsónadrágok. Selyem nyakkendők és nadrágtartók. Nagyon csinos gyermekruhák.

Legfinomabb opál minden színben. Poupin és tiszta gyapjuszövetek. Duplazéles mosókéme férfi és fiú ruhák és még ezer másféle cikket

95 leiért.

Mindenkinek érdeke ezen cikket megvásárolni, mert sem árverésen, sem végeláráson nem szerezhető be ilyen olcsó árban.

Hirdessen az Uj Keletben

Butor

vásárlás bizalom dolga. Ha jó Butort akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** (Tg.-Mures) és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt., hatalmas raktárak. Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann

zongora és pianó gyárak képviselői.

Hiteles egyéneknek kedvező fizetési feltételek

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Márton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
 Bukaresti szerkesztőség: K. Sattner Rezső, Str. Carol, 51.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak írásra megjelöléssel engedjük meg.

Vasárnap este lesz a WIZO nagy estélye

A KOLOZSVÁRI WIZO első nagybábszínháza előadó estjét vasárnap este 8 órakor rendezi meg az unitárius gimnázium nagytermében. Az agilis cionista asszonyok első nagyobb nyilvános rendezvénye. Dr. J. Wilenszkynek, a Keren Hajjeszód delegáció elnökének, dr. Chaim Weizsbergnek és dr. Fischer József orsz. ügylési képviselőnek szerepésével egyike lesz a cionista élet legszebb megmozdulásának. Az estély iránt máris nagy érdeklődés nyilvánult meg és a cionista asszonyok lelkes propagandája mellett előreláthatólag az egész város zsidósága jelen lesz a nagyszínházban igéretes estélyen. Beletűt díj nincs.

Lengyelországban az elnököt a legközelebbi választások alkalmával népszavazás útján fogják megválasztani. Varsóból jelentik: A sejm legközelebbi ülésén az alkotmányrevízióval kapcsolatos javaslatokat fogják tárgyalni. A legfontosabb revízió, amit keresztül akarnak vinni, hogy a közhatalmú elnököt a jövőben népszavazás útján válasszák meg.

MAI „WINGS“

Véres csatározások folynak Afganisztánban. Londoni jelentés szerint Kabulból közlik, hogy Ali Ahmed Cian és Habibulah csapatjai között állandó véres csatározások folynak. Az angolok tömegesen hagyják el Afganisztán területeit.

Időprognózis: Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet a következő időprognózist jelenti: Hősüllyedés várható keleti szelekkel és igen nagy hideg. Budapesten ma reggel minusz 6 Celsius fok hideg volt.

Breier Vilmos kérése a jöemberekről. Egy tudóveszes, szerencsétlen zsidó ember, Breier Vilmos, aki előrehaladott kora és betegsége miatt nem tudja a maga kezemunkája árán megfizetni a mindennapi kenyérét, az azal a kéréssel fordul a jószívű emberekhez, hogy adományokkal felkeresék. Az adományokat az Uj Kelet kiadóhivatalába, vagy Breier Vilmos Donátú ut 110 szám alatt lévő lakására juttatni sziveskedjenek.

Házasság. Glancz Szidi (Kolozsvár) és Silver Arnold (Newyork) házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Két nagy tűz pusztított Brünnsben. Prágából jelentik: Brünnsben az elmúlt éjszaka két nagy tüzeset volt. Negyed három órakor egyike a város legnagyobb cipőraktárainak gyulladt ki, amelyben huszezer pár cipő benn égett. Ót óra tájban a híres Eichorn-kastélyban támadt tűz, amelynek következtében a kastély földig égett. Az oltási munkálatokat nagyon megnehezítette az a körülmény, hogy a vízvezetékcsőben a víz be volt fagyva.

Spiritiszta szellemekkel akarja megfélemlíteni Spitz Zsigmond a nagyváradai Chevra ügyészét

(Oradea-Nagyvárad, február 6. Az Uj Kelet tud.) Megírta az Uj Kelet, hogy a nagyváradai Chevra Kadisa vasárnapi közgyűlése egyszer és mindenkorra menesztette szolgálatából Spitz Zsigmond szentegyleti titkárt, aki rabbiatús és durva viselkedésével nemcsak a Chevra vezetőségének ellenszenvét hívta ki maga ellen, hanem Leitner Lázár elnököt is olyan súlyosan bántotta meg hogy az lemondott évken át viselt tisztviseléséről. Spitz Zsigmond eltávolítása az egész zsidóság meglegedését váltotta ki. Természetes, hogy Spitz és hozzátartozói városszerte híresztelik az elbocsátás igazságtalan és érdemtelen voltát és a legkülönösebb eszközökkel próbálják Spitz megígott helyzetét helyreállítani.

A hitközség ügyésze, dr. Weimann Jenő már évek óta küzd Spitz Zsigmond ellen és elbocsátása körül nagy szerepet játszott. Dr. Weimann amellett, hogy a Chevra kérdésében is pe-

res viszonyban áll Spitz-zel, néhány privát megbízatásu pert is vezet elene. Tegnep dr. Weimann egy hölgyismerőse állította meg az utcán, aki elmondotta neki, hogy mint egy spiritiszta kör tagja, szellemet idézett egy asztaltársasággal. A szeánsz alkalmával megjelent egy szellem, aki azt az utasítást adta a jelenlevőknek, hogy értesítsék Weimann, hagyja abba a Spitz elleni hajszát, mert ezzel ugy önmagának, mint a zsidóságnak árt. A szellem azt üzeni, hogy amennyiben dr. Weimann nem szünteti be az eljárásokat, ugy kinoknak kínjával fog lakolni a tulvilágon büneiért.

Dr. Weimann mosolyogva jelentette ki a szellem küldöttjének, hogy nem hajlandó magát a szellem utasításának alávetni, sőt meg sem remíti a szellem fenyegetése. Mindenesetre jellemző hogy Spitz Zsigmond és hívei milyen eszközökkel próbálnak hatni ellenfeleikre.

Házasság. Vas Lili és Margel Simon a szászvárosi zsidó ifjuság volt vezetői folyó hó 10-én Aradon házasságot kötnek. Minden külön értesítés helyett.

Ujabb botrány a nagyváradai rendőrségen. Nagyvárad tudósítónk jelenli: A nagyváradai rendőrségen ma újabb botrány történt. Ismételt igazolásaként annak a bűnös könnyelműségnek, mely a váradai rendőrségen a legénység megválasztása körül megnyilvánult. Tegnep a rendőrségen felfedezték, hogy Topor János rendőrtisztviselő egy Schwartz névre szóló iratot Karcalra hamisított és ilyen néven a hamis iratok alapján utlevelet is kért magának. A rendőrprefektus,

MAI „WINGS“

mihelyt tudomására jutott a hamisítás, felfüggesztette állásából Toport, aki-nek eltávolítását ma helygymnásziaköriumi leirat is megerősítette.

Purgen (Purgó) - Bayer az ideális hashajtó, eredeti dobozban.

Elevenkönyvek

Fiatalok és beérkezettek újszerű írásait adjuk ebben a sorozatban. Uj és szenzációs azonban az is, hogy szép kiállítású, egészvászonkötésű könyveket adunk ezzel a sorozattal a lehető legolcsóbb árban, az olvasóközönség legszélesebb rétegei számára.

- Benoit:** A király gyűrűje.
- Carco:** A hurok.
- Cocteau:** A párisi fiu.
- Curwood:** Kazán, a farkaskutya.
- Hese:** Sziddhárta.
- Kistemaekers:** Váltott előfogattal.
- Michaelis:** Hét nővér.
- Spunda:** A halottbűvölő.
- Unamuno:** Ez aztán a férfi!
- Wells:** A tengeri tündér.

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztálya után 150 lejes havi részletben is.

DREPTATEA

az egyetlen román napilap, amelyet mindenki olvas.

A walesi herceg már királyi audienciákat adhat. Londonból jelentik: Tegnep királyi rendelet jeltnt meg, amely a walesi herceg által adandó kihallgatásokat királyi audiencia-jelleggel ruházza fel. A trónörökös tegnep megjelent az alsóházban és hosszasan tárgyalt Baldwin miniszterelnökkel az inséges bányavidék lakosai részére nyújtandó segítségről.

Meghalt Hühnefeld báró, a német óceánrepülő. Berlinből jelentik: Hühnefeld báró, a világhírű óceánrepülő tegnep Berlinben mütét után egyik szanatóriumában meghalt.

PREMIER! Corso filmszínházban

Tizenkét év után visszajöttek az elbujdosott Tórák. Gyönyörű ünnepet ült a petrosényi ortodox hitközség a

10 kötet
 egész vászonkötésben
 820.— lej.

Havi részlet: 150.— lej.

mult héten abból az alkalomból, hogy a még 1916-ban Budapestre felvitt öt darab nagyértékű Thóráját sok huzavona után végre visszakapta. A vasutnál a szent vendégeket az egész hitközség fogadta égő gyertyákkal, ének szóval és mikor a megjelent közönség a vonatból kiszálló főrabbit a Thórákkal együtt meglátta, valóságos örömjönögésbe törtek ki és férfiak, nők, kicsinyek, nagyok diszmenetben kísérték a Thórákat régi otthonukba. A Thórák visszaszerzése dr. Schaeffer Lipót hitközségi elnök, dr. Stern Manó Chevra elnök és Müller Antal főrabbi érdeme, melyben nagy segítségükre volt Sussmann Viktor budapesti orthorabbi és dr. Reiner Imre budapesti ügyvéd, a magyarországi orth. zsidó Központi Iroda jogtanácsosa. Kiemelendő, hogy ugy a román külképviseleti iaktörök, a határvám, valamint a petrosényi hatóságok az ügyben a leg nagyobb készséggel állottak a hitközség rendelkezésére.

Elhalasztották az okirathamisítás vádolt tanító bünperének tárgyalását. A törvényszék ma tárgyalta Gavrija Panican kolozsmegeyi községi tanító közokirathamisítási bünperét. A tanító ellen az volt a vád, hogy Iosif Lola, Jane Grigor és Miklos Ioan mogyorósi lakosoknak jogtalanul bizonyítványokat adott ki. Az álbizonyítványok tulajdonosai, akik beismerték, hogy pénzért vették meg a bizonyítványokat Panican tanítótól, a pörben mint másodrendű vádlottak szerepeltek. A tárgyalásra számos tanut idézett meg a törvényszék, de tekintetel arra, hogy az egyik másodrendű vádlott nem jelent meg, a tárgyalást elhalasztották.

Mozsárgyű robbant a kormányban. Rómából jelentik: Catanában tegnep a Szent Ágota tiszteletére rendezett körmenet alkalmával egyik mozsárgyű felrobbant és az ezekre menő tömegben többen életveszélyesen megsebesültek. Huszonhat sérültet kórházba kellett szállítani. A körmenet résztvevőinek körében pánik tört ki, mely miatt az ünnepséget rövidesen be kellett fejezni.

Dési előfizetőinkhez. Tudomásunkra jutott, hogy illetéktelen egyének az Uj Kelet részére díjakat inkasszálnak. Szükségesnek tartjuk közölni, hogy inkasszómegbízása lapunk részéről kizárólag Singer Zoltán urnak, ottani fiókiadóhivatalunk vezetőjénkre van. A jövőben csakis a neki teljesített fizetéseket lesz módunkban elismerni.

Felmentették a kedves meggyilkolásával vádolt Schustek Frida cseh szlovákiai nevelőt. Prágából jelentik: A trencsényi esküdtszék két napi tárgyalás után ítéletet hozott Schustek Frida bűnperében, akit az ügyészség Diner Árpád malomtulajdonos meggyilkolásával vádolt. Az esküdtek úgy a gyilkosságra, mint az erős felindulásban elkövetett emberölésre vonatkozólag feltett kérdésekre nemmel feleltek és csak a tiltott fegyverviselés és a hamis bejelentés kihágásaiban mondták ki bűnösnek Schustek Fridát. Az esküdtek verdiktje után a bíróság husz cseh korona pénzbüntetésre ítélte el a vádlottat. Az ítélet jogerős és annak kihirdetése után szabadon is engedték Schustek Fridát.

Marosvásárhely Főterének legforgalmasabb pontján szép üzlethelyiség 2 magazinnal, irodával azonnalra kiadó. Engros és detail üzletnek elsőrendű. — Cim: Goldstein Zs. Targu-Mures, Strada Calarasi 12.

— Repülőgép, mint tüzelő. Newyorkból jelentik: Otto Marx bankárnak Newyork külső területén fekvő muzeuma tegnap legnagyobb részében leégett. A muzeumban lévő értékes műkincseknek csak kis részét sikerült megmenteni. Egy Rembrandt-kép is a tűz áldozata lett. Az éjjeli tüzet egy pilóta vette először észre, aki, hogy felébredje a környéken fekvő házak lakóit igen alacsonyra szállt és a repülőgép motorjának lárma-jával felébresztette a szomszédokat. Így sikerült a muzeum kincsei közül valamit megmenteni.

REGGELI és UZSONNA OVOMALTINE NÉLKÜL NEM LEHET TELJES.

— A párisi operablon bemutatják a közönségnek az európai szépségkirálynőket. Párisból jelentik: A nagyoperában tegnap este volt a szokásos évi jótékony célú előkelő bál Doumergue köztársasági elnök védnöksége alatt. A nagyopera termet hatalmas közönség zsúfolásig megtöltötte. A műsoron a legismertebb művészek szerepeltek és a műsor végén bemutatják a megjelent bálzóknak az európai országok győztes szépségkirálynőit. A szépségkirálynők viharos, szünni nem akaró tapsokat arattak. A bál tiszta jövedelme egy millió kettőszázezer frank és ezt az összeget beteg gyermekek segítőakciójára fordítják.

Rádiózik? Jár operába?

akkor nem nélkülözheti a legújabb
Operaismertetőt

Az opera és zeneirodalom remekműveit kimerítően ismerteti és nagyszámú kottapéldánnyal illusztrálja.

Eddig megjelent:

Gounod: Faust	ára 34.—
Wagner: Lohengrin	„ 34.—
Bizet: Carmen	„ 34.—
Verdi: Aida	„ 34.—
Puccini: Turandot	„ 34.—
Erkel: Bánk bán	„ 34.—
Mozart: Figaro lakodalma	„ 68.—
Poldini: Farsangi lakodalom	„ 34.—
Leoncavallo: Bajazzók	„ 34.—
Thomas: Mignon	„ 34.—
Erkel: Hunyadi László	„ 34.—
Puccini: Tosca	„ 34.—

Kaphatók az UJ KELET könyv-
osztályában.

— Uj repülőgép-motorral kísérleteztek Londonban. Londonból jelentik: A légügyi minisztérium kísérleti osztálya tegnap a croydoni repülőtéren uj repülőgép-motorral végzett kísérleteket. Az uj típusu motorokra sem az atmoszférikus zavarok, sem hőmérsékleti tényezők befolyással nincsenek. A kísérletek a kívánt eredménnyel jártak.

— Berlinben gázcsőrobbanásért egész uccákat öntött el a gáz. Berlinből jelentik: Berlin-Charlottenburgban tegnap este gázcsőrobbanás miatt óriási mennyiségű gáz került a felszínre és a városrész több uccáját elöntötte. A gáz terjedését ugyanis elősegítette a szél, mely a kitóduló széngázot egyik uccából a másikba hajtotta át. Több uccát rendőrkordonnal zártak le és a javító munkások gázmaszkkal kezdték el a munkálataikat. Ötven munkást így is súlyos mérgezéssel kórházba kellett szállítani. A Charlottenburgi uccákon ez óriási pánikot keltett. A gázcsőrobbanást hosszas fáradozás után végül sikerült eltönni.

— Babits Mihály nem fogadta el jelölését a Kisfaludy-Társaságba. Budapestről jelentik: A Kisfaludy Társaság tegnapi tagválasztó közgyűlésén igen izgalmas irodalmi vitának egyik fejezete robbant a nyilvánosság elé. A tagválasztó közgyűlés jelöltjei között szerepelt Babits Mihály, a kiváló költő, akinek megválasztásához Berzeviczy elnök, amint többször kijelentette, elnöki állását kötötte. Babits ellen azonban a Társaság több tagja érthetetlen okokból, kifogásokat emelt. A tegnapi tagválasztó ülés elején Berzeviczy elnök felolvasta Babits levelét, melyben ez kéri, hogy tekintsenek el jelölésétől, mert nem akar a Társaságban ellentéteket előidézni. Hosszas vita után a jelölést visszavonták. Berzeviczy elnök ezután beszédet tartott, melyben kifejtette, hogy a jövőben újra megpróbálja a magyar irodalom lelki egységének kérdését megoldani, s ha ez nem sikerülne neki, keltetlenül levonja belőle a legmesszebbmenő konzekvenciákat. Ezután tagválasztó szavazásra került a sor és József főherceget választották meg szótöbbséggel a Kisfaludy Társaság tagjává.

— Lemondott a német közlekedésügyi miniszter. Berlinből jelentik: A német birodalmi kormányban mára válság tört ki. Guerdard közlekedésügyi miniszter, ki a katolikus centrumot képviseli a kormányban, közölte Müller kancellárral, hogy visszalép, mert nem teljesítették a centrum kívánságát, hogy a pártnak két miniszterséget juttassanak a birodalmi kormányban. Müller kancellár kérte a közlekedésügyi minisztert, hogy lemondását rövid ideig halassa el. Guerdard válaszáat a párt határozatától tette függővé.

— Az osztrák vasutak személytarifáját harminc százalékkal felemelték. Bécsből jelentik, hogy a nemzeti tanács főbizottsága jóváhagyta az osztrák államvasutak igazgatósága által tervezett tarifaemelését. A személytarifa március 1-től átlag 30 százalékkal fog emelkedni. A teheráru-tarifa is emelkedik, de ez az emelkedés csak május elsejétől lép életbe. A személytarifa emelkedése különösen az első és másodosztályú utasokra vonatkozik.

*Olesó gramofon és legjobb lemezek a „Safurth”-ban Cluj. P. M. Viteazul.

Rádió műsor

Idő: közép-európai

Csütörtök, február 7. — Budapest, 9.15: Zenekari hangverseny. 9.30: Hírek. 12: Harangozás, időjelzés, hírek, időjárásjelentés. 12.20: Gramofonhangverseny. 16: Rádió Szabadegyetem. 17.10: A m. kir. földm. minisztérium rádióelőadás sorozata. 17.40: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye. 18.45: Angol nyelvtan. 19.20: Kálmán Imre: Cigányprimás c. operettjének előadása. 22.30: Időjelzés, hírek, időjárásjelentés. Utána: Bachmann jazz-band. Bécs, 16: Délutáni hangverseny. 19.30: Operaelőadás. Utána esti hangverseny. Berlin, 16.30: Zongora-hangverseny Maria Toll (szoprán) közreműködésével. 19.30: Operaelőadás. Brünn, 21: Egy Offenbach-operett. Königsberg, 17.30: M. Schienzka Kramm dalórája. 20.05: Kamarazene. Leipzig, 20: Lotte Mensel és Alfred Holländer dalestje. Milano, 20.30: Egy opera közvetítése. München, 17.30: Jazz-zene. 21.20: Nagy mesterek valzerai. Nápoly, 17: Dora Nardi (szoprán) hangversenye. 21.02: F. Lehár Luxemburg grófia című operettjének közvetítése.

Péntek, február 8. — Budapest 9.15 Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye; 9.30: Hírek; 12.20: Trio hangverseny; 17.40: Szórakoztató zene; 18.50: Francia nyelvtan; 19.25: Rádióamatőr posta; 20.20: Szalon trio hangverseny. Sebő Miklós (ének) közreműködésével; 21.20: Goda Gizella operatársulat, Főthy Idus zongoraművész és Albertina Ferrari hegedűművész hangversenye; 20: Időjelzés, hírek és időjárásjelentés; 21.50: Gramofonhangverseny — Bécs, 16: Délutáni hangverseny; 17.30: Modern kamarazene; 21: Esti

hangverseny. — Brünn, 12.30: Déli hangverseny; 21: Operettzene. — Frankfurt, 20.15: Karnevál hangverseny; 21.30: Régi és új dalok; Esti hangverseny. — Hamburg, 20: Egy vidám táncest. — Krakó, 17.55: Hangverseny közvetítése Varsóból. — München, 12.55: Citerahangverseny; 19.30: Hangverseny. — Prága, 21: Hangverseny Penickova Rochova dalénekesnő közreműködésével; 22.20: Tánczene. 30

Szombat, február 9. — Budapest, 9.15: Zenekari hangverseny; 12.20: Gramofonhangverseny; 17.30: Zenekari hangverseny; 19.30: Dolmányi Ernő: »A tanár« c. operájának közvetítése; 22.10: Időjelzés, hírek, időjárásjelentés. Utána: cigányzene. — Bécs, 17.45: Kamarazene. — Frankfurt 16.35 Régi tánczene; 23: Tánczene. — Katowitz, 20.30: Operett előadás közvetítése Varsóból; 22.30: Tánczene. — Milano, 16.30: Szórakoztató zene; 21: Egy opera közvetítése a Scala színházból. — München, 19.30: Schrammel hangverseny; 22.05: Tánczene. — Prága, 19.30: Schubert: Három a kis lány c. operettjének előadása; 22.25: Kávéházi zene. — Róma, 17.30: Szórakoztató zene; 20.45: Opera közvetítése. — Varsó, Kálmán: »Cirkuszherceg« operett közvetítése.

— Számos nő bajnál a természetes »Ferenc József« keserűviz használatát végtelen nagy megkönnyebbülést szerez. A nőorvosi klinikák bizonyítványai tanúsítják, hogy a rendkívül enyhe hatású Ferenc József vizet különösen a szülészeti osztályokon a legjobb sikerrel alkalmazzák. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Előkészületben

SZABÓ IMRE

utijegyzetei

AZ UJ BALKÁN

A Balkán népei a béke tizedik évében

A balkáni zsidóság az új világhelyzetben.

Besszarábia, Bukovina, Erdély, Dobruza, Orománia, Bulgária, Törökország, Jugoszlávia, Görögország.

Előjegyzéseket elfogad az UJ Kelet könyvosztálya

A palesztinai január 25-én zsidókat hirtelen megölték. A zsidó végrementette, hol a többi napok s így reméltek csak rövid

A jeruzsálemi biztonosított. A Római kupoláján szorult, amely a Roach őrnagy építési engedélyt megtagadta. A zsidóknak joguk van elkerülni a szükség. Ezen a mi sem törse érdekelt. Jeruzsálemi Róbert Chertvenialjou a kérdést.

A berlini ga elhatározta egyetemen, széklet foglalt zsidó fogja viselni a foglalt foglalt nagy zsidó egy tanszéktemen.

A lengyel klub, a galgionista zelt nézet áll. A szágreszek már régebbi zethetők vezet vezetők képviselőbe hivta nöklete alá ság fog igy dalmi. Erre tak Jichak Reich, dr.

Jakob Roel egyik Berlinben. az Aguda h

Rövid hírek a zsidó világból

A palesztinai héber iskolák tanítói január 25-én sztrájkba léptek, mert fizetésüket három hónap óta nem kapták meg. Miss Henriette Szold a cionista végrehajtóbizottság tagja, kijelentette, hogy a fizetéseket a legközelebbi napokban már folyósítani fogják s így reménye van rá, hogy a sztrájk csak rövid ideig fog tartani.

A jeruzsálemi zsidó hitközség vezetősége és Keyt-Roach őrnagy kerületi biztos között konfliktus keletkezett. A Ráchel sirja fölött emelt épület kupolája hosszú idő óta javításra szorul, amelyet a jeruzsálemi zsidó hitközség el is akart végeztetni. Keyt-Roach őrnagy azonban megtagadta az építési engedélyt azzal, hogy a sirra a zsidókon kívül a muzulmánoknak is jogaik vannak és ezért a konfliktusok elkerülése végett a kormány maga fogja a szükséges reparációkat elvégeztetni. Ezen ígéret ellenére azonban semmi sem történt a javítások megkezdése érdekében, ami arra késztette a jeruzsálemi zsidó hitközséget, hogy sir Róbert Chancellor fő kormányzóval intervenáljon, aki most tanulmányozza a kérdést.

A berlini zsidó hitközség előjárása elhatározta, hogy a jeruzsálemi egyetemen, saját költségére, egy tanszéket fog felállítani, amely a »Berlini zsidó hitközség tanszéke« nevet fogja viselni. A hitközség egyben akciókat fog indítani, hogy a világ többi nagy zsidó hitközségei is vállalják egy-egy tanszék költségeit a héber egyetemen.

A lengyelországi zsidó parlamenti klub, a galíciai és nyugatlengyelországi cionista képviselők között keletkezett nézeteltérések miatt szakadás slótt áll. A differenciák az egyes országrészek cionista szervezetei között már régebben fennálló ellentétekre vezethetők vissza. A cionista világszervezet vezetősége a szembenálló frakciók képviselőit február végére Londonba hívta meg, ahol a Weizmann elnöklete alatt összeülő békeltető bizottság fog igyekezni az ellentéteket áthidalni. Erre a gyűlésre meghívottak Jichak Grünbaum, Lewite, dr. Leon Reich, dr. Schwartzbarth és dr. Tohn.

Jakob Roschheim, az Agudas Jisroel egyik vezetője, előadást tartott Berlinben, amelyben kijelentette, hogy az Aguda hajlandó résztvenni a Jewish

Agencyben és a Keren Hajjeszod-akcióban, amennyiben a Keren Hajjeszod kikapcsolja feladatkeretéből a kulturális munkát és tevékenységét kizárólag gazdasági intézményekre fog szorítkozni.

A vonatkozó párisi konvenció alapján az olasz kormány kinevezte három képviselőjét Tanger törvényhozó testületébe, közöttük egy zsidót: signor Jakob Kahont. Ezzel a kinevezéssel a huszonhat tagból álló tangeri parlament zsidó képviselőinek száma nyolcra emelkedett.

Ginsberg asszony, Achad Haam fiának felesége, jogi tanulmányainak elvégzése után meg akarta kezdeni Jeruzsálemben ügyvédi praxisát, azonban a jeruzsálemi főbíró megtiltotta,

hogy a bíróság előtt tárgyaljon, mert interpretációja szerint Palesztinában csak férfiaknak van joguk ügyvédi praxist folytatni. Ginsberg asszony a legelső bírósághoz telebezzett.

A jeruzsálemi Hadassza kórházban ezekben a napokban meghalt egy rongyokba öltözött koldus, akinek hagyatékában legnagyobb meglepetésre hat ezer font, ötmillió lej értékű pénzt és értéktárgyakat találtak.

Jeruzsálemben a közeljövő napokban hatalmas építkezések indulnak meg. A Rockefeller-muzeumon kívül megkezdik építeni a fő kormányzói palotát, valamint az új postaépületet, amely az egész Közelkeletnek a legmodernebb postahivatala lesz.

Románia és Franciaország ellenzik, Olaszország és Anglia pártolják Németország felvételét az Európai Dunabizottságba

(Berlin, február 6.) — A német birodalmi kormány azzal a követeléssel fordult az illetékes hatalmakhoz, hogy Németország újból helyet kapjon az Európai Dunabizottságban. Anglia és Olaszország kormányai tudatták a berlini kormányval, hogy a kérés teljesítését nem ellenzik. Franciaország és Románia még nem foglaltak állást, azonban diplomáciai körökben elterjedt hírek szerint bizonyos ellenköveteléseket, illetleg kikötéseket támasztanak a felvétel ellenében. Mivel a felvétel csak egyhangú határozat alapján történhetik, egyelőre a német követelés sorsa bizonytalan.

Az Európai Dunabizottságot nem szabad összetéveszteni a Nemzetközi

Dunabizottsággal. Az Európai Dunabizottságot a magyhatalmak az 1856. évi szerződésben hívták életre abból a célból, hogy a Braila és a Fekete Tenger közötti Dunaszakaszon felett felügyeletet gyakoroljon. A bizottság székhelye Galacban volt és tagjai a következő államok voltak: Románia, Franciaország, Anglia, Olaszország, Németország, Ausztria-Magyarország, Oroszország és Törökország. Az utóbbi négy államot a versaillesi szerződés ideiglenesen kizárta az Európai Dunabizottságból.

A Nemzetközi Dunabizottság azonban csak 1920-ban alakult azzal a feladattal, hogy a Regensburg-Galaci szakasz hajózását rendezze. Ebben a

DÖSTYÉNI ISZAP

A természet erejével gyógyítja a reumat, köszvény, ischiast.

Minden gyógyzerárban kapható.
Pl. Oa kocka (szappakolás.)
Gamma-kompresz (kész iszapborogatás.) **Legelőcsőb házikura**, most 30-szor használható.
 Főlerakat:
Mr. Ph. L. SINGER Timişoara II, Str. Tegel No. 2. (Volt Vécsey-úcca)

Lord Melchet (sir Alfred Mond) tegnap 9000 fontot (7 millió 200 ezer lejt) utalt át a Keren Kajemetheknek mint évi adományt.

bizottságban az összes dunai államok így Németország is, helyet foglalnak. Németország követelése mindenestül jogos, azonban valószínű, hogy Románia ellenállásán hajótörést fog szenvedni. Románia ugyanis az egész Európai Dunabizottságot szuverenitásának korlátjaként tekinti és állandóan konfliktusai vannak a bizottságban résztvevő többi kormányokkal. Ilyen körülmények között nem valószínű, hogy hozzájáruljon a bizottságnak Németországgal való kibővítéséhez, mert valószínű, hogy ennek teljesítése esetén Csehszlovákia, Ausztria, Magyarország és Jugoszlávia, mint a Monarchia jogutódjai, sőt esetleg Bulgária is hasonló követelésekkel lépnek fel.

A poszton álló rendőrszem követte el a sorozatos máramarosszigeti betöréseket

(Sighet-Máramarossziget, január 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány hónap óta állandó rettegésben tartják a máramarosszigeti lakosságot a város különböző részeiben folyton megisméltető lopások és betörések. A tél beálltával a betörések mindinkább elszaporodtak, úgyhogy a helyi sajtó állandó rovatot volt kénytelen nyitni ennek és úgy könyvelte ezt el, mint az általános tömegnyomor természetes velejáróját. A bosszantó mindebben az volt, hogy a rendőrség még ha teljes apparátussal is fogott hozzá a nyomozáshoz, csak nagyon ritka esetekben tudott va-

lami eredményt felmutatni.

A posztoló rendőr, mint betörő

Szombat reggel egész Szigeten futótűzként terjedt el egy szenzációs hír: egy posztoló rendőrt i flagranti értek az éjszakai Ezzel kapcsolatban különböző kombinációkat hoztak forgalomba arról, hogy egy szisztematikusnak működő betörőtársaságot sikerült most ártalmatlanná tenni s a szigetiek végre megszabadulnak a betöréstől való félelemtől, mely lidereként neveztedt rájuk.

A péntekről szombatra virradó éjszaka ugyanis Apsán György a máramarosszigeti rendőrség tagja a Magyar-ucca és Kamara ucca között teljesített szolgálatot. Éjfél tájban egy jámbor szigeti zsidó, Fuchs Ignác, aki valamelyik rebbe „asztaltól” jött, figyelmes lett arra, hogy a Magyar uccán lévő Stern-féle koresma ajtója felig nyitva van. Rosszat sejtve, a koresmához közeledett s csaknem összeesett a rémülettől és a csodálkozástól, amikor látta, hogy a betörő nem más, mint egy felszerelt, egyenruhás rendőr. Fuchs Ignác segélykiáltására odajött néhány arrajáró fiatalember, akik üldözőbe vették a menekülő betörőt. A betörő, amikor látta, hogy már majdnem utólérték, kirántotta revolverét és üldözői felé lött. A golyó célt vesztett és a betörő ezt a kis zavart kihasználta arra, hogy közben megmeneküljön az üldözők gyűrűjéből, amit köréje fontak.

A megbotránkozott fiatal emberek nem hagyták annyiban az üldözést és rendőrt kezdtek kiabálni. A lövés zajára odaérkezett rendőrök csodálkozva konstátál-

ták, hogy a szolgálattevő rendőr mindenféle füttty és kiabálás dacára nem jelentkezik. Csak egy jó félóra múlva érkezett meg lihegve, szokos köpennyel és nyitott revolvertáskával. Az ügyeletes tisztnak mindjárt gyanus volt a dolog és be kíséerte Apsán Györgyöt a rendőrségre.

Amikor a rendőr lopott pénzen házat vesz

Apsán György, mint szegény földhözragadt fiú jött be egy kis közeli faluból. Szaploncáról munkát keresni Szigeten. Amikor pár heti keresgélés után látta, hogy valami jobb munkalehetőség nem kínálkozik, felcsapott rendőrné. De Apsán leleményes fiú volt és rendőri mivoltát nagyszerűen tudta kamatoztatni. Rövid rendőrszkódése alatt házat vett magának, vagyonos emberhez illően berendezkedett és ha civilbe öltözött, válogatott eleganciája általános feltűnést és csodálkozást kellett.

Az utóbbi nem sikerült betörés lerántotta végre a fátyolt a „takarékos” rendőr vagyonának homálybanyuló, titkos keletkezéséről. A megejtett házkutatás alkalmával különböző lopott tárgyakat találtak nála, köztük egy értékes tükröt, melynek a gazdája máris jelentkezett. Stern Ábrahám viszont, kinek a koresmájába álkulcsal behatolt, kijelentette, hogy hosszú hónapok óta dézsmálja valaki koresmáját, hol a készpénzt, hol az italkat és kéra meghaladja az ötvenezer lejt.

A kihallgatásnál Apsán „tagadt”. Mindazonáltal átkisérték jó fedezett mellett az ügyészségre. Egész Máramarossziget érdeklődéssel várja a fejleményeket.

EGÉSSZÉG

Germándrée

FOGPASZTA ÁLTAL

IRÓK ÉS IRÁSOK

Jakob Wassermann Kelet varázsáról

(Berlin, február 5. — Jakob Wassermann, a hírneves zsidó író a napokban tért vissza egyiptomi utjáról. A berlini lapok munkatársai felkeresték lakásán, arra kérve, hogy számoljon be a Keleten szerzett impresszióiról. Jakob Wassermann a következőket mondta:

— Az első nagy benyomásom Egyiptomban kétségtelenül az ottani világosság volt. A világosság és a tér. Ezekben leírhatatlan reservoárja rejlik az egészségnek, ami valósággal mellbevágja az európaiat. Az ember ebben az atmoszférában, ebben a nyugalomban és fényességben benső megnyugvást szerez. Olyant, ami számunkra teljesen idegen lett. Én nem tudom megmondani, vajon ezt a hatást a légkör, vagy a sivatag, vagy általában a Kelet okozza, én magam csak impressziókról tudnék beszámolni, arról, amit látásom után szereztem. A leghatalmasabb élmény európai számára ezen a földön a Nilus. Ha az ember rátekint erre a folyamra, átérzi annak a szónak a jelentőségét, hogy a Nilus a történelem ősapja.

— Nagy élmény még, hogy az ember ezen a földön olyan alakokkal találkozhat, akik semmiben sem különböznek a hatervezés elődeiktől, úgy néznek ki pontosan, mintha léleptek volna egy ési koporsó-reliefről. Maga a vidék is az örökkévalóság hangulatát terjeszti. A Nilus felső folyásánál olyan sziklaformációkat talál az ember, amelyek valamilyen egyiptomi kolosszust ábrázolnak: elefántot, vagy hasonló más állatot. Az embernek azt kell hinnie, hogy a természet előbb megformálta ezeket az állatokat a külsejét. Nagyon erős benyomásom volt a sivatagról, amely különösen szin és tér hatásaiban fogja meg a lelket. A sivatag mérhetetlen és megfoghatatlan. Szeretnék írni róla, de természetesen egészen más szempontból, mint ahogy az utazók írják. Képszerűen szeretném lefixírozni a sivatag egyes részeit.

— Mindenekelőtt ereje még ennek az országnak, hogy az ember visszavágyik hozzá. Szándékom, ha még egyszer visszamegyek, hogy délfelé fogok előremenni, lehetőleg a Victoria Nyanzáig. Nagyon nehéz az európai ember számára Egyiptomba jutni, különösen az ut költséges volta miatt. — Illokt nagyon kívánatos lenne, hogy a középosztály is eljusson ebbe a csodálatos országba. Fájdalom, még nem gondoskodik a középosztály szállásairól. Csupa luxus hotel van, vagy pedig arab menedékhely. Arab helyeken pedig nem lehet európai embernek egy napig sem léteznie.

A költő ezután legújabb munkáiról beszélt. Az amerikai utának eredménye a Kolombusz című regény, amelyet Egyiptomban fejezett be. Elmondta, hogy Kolombusz életéről eredeti kutatások alapján, egészen újszerű jellemstudiumokat készített. A könyv címe: Kolombusz, az Océan Don Quichotteje.

— Szeretném ebben a regényben ki mutatni, hogy Don Quichotte és Ko-

lombusz között mennyi tipikus hasonlatosság van. Amerikában egyébként számomra legnagyobb impresszió az a történelmi tény volt, hogy egy ember faj az angol-szász képes volt kiirtani egy másikat, az indián fajtát. Tanulmányoztam ennek a fajnak maradék embereit és kulturáját és úgy vélem, hogy hasznosítani fogom valamelyik művemben.

Jakob Wassermann elmondta, még az újságíróknak, hogy folytatni akarja Mauricius című regényét és ebben más megvilágításban is akarja mu-

tatni a mai ifjúság lelki válságát. Mielőtt azonban regényét megkezdené, egy felolvasó turnét akar Németországban tartani.

Wiener Anna: Retta. Lugoson élő író nő Wiener Anna, aki most hozta ki első elbeszélő kötetét ezen a címen. Retta egy ügyes, törtető nő, aki a nagy város vidám helyein csinálja karrierjét. Jó mesészővés, elevenség jellemzik az új könyv többi novelláit is. Még érzik rajtuk a kezdés érdekessége, de ezt az igazi ambíció könnyen leküzdí.

A nagyváradai Barisszia-konferencia az ifjúsági szervezet erőteljes újjászervezését határozta el

Oradea-Nagyvárad, február 6. Az erdélyi Barisszia-szervezet vezetősége, mint az Uj Kelet annakidején jelentette, febr. 3-ra konferenciát hívott össze Nagyváradra, hogy a mozgalom további irányításáról és a szervezési munkálatokról beható megbeszélést folytassanak. Az értekezlet iránt igen nagy érdeklődés nyilvánult meg és a résztvevők száma jóval túlhaladta a vezetőség számításait.

Mintegy husz csoport képviseltette magát, több mint ötven delegátussal. Az értekezletet délelőtt nyilvános ülésen nyitotta meg Noszin Mór mérnök, a Barisszia országos elnöke. Üdvözölte a megjelenteket és figyelmeztette a delegátusokat azokra a fontos feladatokra, amelyeket el kell végezniük. Utalt egyben arra a kinos összejátszásra, hogy ugyanazon az éppen Váradon tartózkodó Keren Hajjeszód delegáció kénytelen a városi tanács vendégszeretetét igénybevenni, miután a két nagyváradai hitközség megtagadta, hogy bármelyik helyiségét a kampány rendelkezésére bocsássa.

Ezután dr. Bárdos László és Zs. N. Sz. helyiosportja és a Keren Hajjeszód kuratóriuma nevében, Wasserstrom Sándor a Mizrahi szervezet nevében, Ráth Efraim, dr. Markovits Ignác, Landau Adolf, Rácz Böcke és mások

üdvözölték az értekezletet. Ugyancsak a délelőtti ülés folyamán terjesztették be az egyes Barisszia-csoportok jelentésüket a legutóbbi konferencia óta végzett munkájukról.

Fischer Ernő jelentése

A vezetőleg nevében Fischer Ernő elnök tette meg az észrevételeket az egyes csoportok munkájára vonatkozólag, egyben benyújtotta a vezetőség jelentését is. Eszerint megállapítható, hogy az utóbbi periódusban a Barisszia szervezetben fellendülés tapasztalható, amely úgy a szervezeti életben, mint a kultur és propaganda munkában is megnyilvánul. A továbbra is megmaradt nehézségek és hiányok akkor lesznek leküzdhetők, ha a Központnak több lehetősége lesz a helyiosportokat látogatni és munkájukat közvetlenül ellenőrizni.

Szükségét érzi annak, hogy a Barisszia ideológiai programját írásban lefektessék. A Barisszia meg alapítómak és a barissziánusok legnagyobb részének is teljesen tisztá képe van arról, hogy mi a Barisszia programatikusan elgondolása és célkitűzése. Azonban, ma, amikor már az új, a fiatalabb elemek nagyobb és nagyobb számban foglalnak helyet a szervezetben, szükséges, hogy félreértést nem tűrő módon meg legyen határozva az a platform, amely az

egy-egy cionista fiatalembereket éppen barissziánusokká teszi, őket egymáshoz fűzi és más ifjúsági szervezetektől megkülönbözteti. A Vaad Harisonimnak kötelessége ez irányban legalább is az első lépéseket megtenni, mert a halogatásnak csak hátrányos következményei lehetnek.

Weiszburg Chaim nagy beszéde

A megnyitoulás után a delegátusok és a Keren Hajjeszód-delegáció tagjai társas-ebéden vettek részt. A délutáni ülés első felszólalója dr. Weiszburg Chaim, az erdélyi cionizmus egyik legfőbb szervezője és a Barisszia szervezet meg alapítója volt. Másfél óráig tartó, sugárzó lelkesedéstől áthatott beszédében Weiszburg dr. felelevenítette az erdélyi cionista mozgalom megindulását és a Barisszia megalkotásának emlékeit. Kifejtette, melyek voltak a szervezők elgondolásai akkor, amikor a Barisszia szervezkedését nagyobb figyelemmel és támogatással kísérték, mint amilyent legtöbb esetben szentelni szokás az ifjúsági szervezkedéseknek: mindenkor kész rohamesapatot szervezni mindenszerű cionista-munka elvégzésére és egyben objektív kritikában részesítette ezután a Barisszia-csoportokat és a Központ működését, amelyet több szempontból nem tart kielégítőnek, ha el is ismeri, hogy a mostoha körülmények között az eddigi teljesítmények is nagy lelkességet és kitartást igényeltek. Intő szóval fordult a Barissziaiákhöz, hogy ezeken a fogyatékoságokon sürgősen segíteni kell, ha az akarjuk, hogy a Barisszia megmaradjon annak a cionista tényezőnek, amelynek egyedüli hivatása és amelyre az erdélyi cionizmusnak és a cionizmusnak általában is szüksége van. Ebből a szempontból hibáztatja, hogy a Barissziaiak életbe különböző pártjelszavakat dobtak bele, amivel a Barisszia harmóniáját veszélyeztették és amivel elvonták több Barissziánusok figyelmét attól a centrális célkitűzéstől, amely egyedül kell, hogy lebegjen a Barisszia szemé előtt.

A nagy lelkesedéssel fogadott expozé után több mint hatórás termékeny és a Barisszia szervezet összes problémáit felölelő vita indult meg.

A vita során a delegátusok által gyakorolt kritika a vezetőséget egy adott pillanatban arra készítette, hogy

lemondását nyújtsa be és javasolja a központ áthelyezését Marosvásárhelyre.

A vezetőség elhatározása az értekezletet súlyos probléma elé állította. A delegátusok próbálták ugyan meggyőzni a vezetőséget, hogy az általuk gyakorolt kritika nem jelentett bizalmatlanságot, a vezetőség azonban kitartott elhatározása mellett.

A gyűlést felfüggesztették és a szünet alatt megállapodás jött létre a lemondott vezetőség és a jelenlévő vezetők között, amely szerint a Vaad Harisonim a lemondást tudomásul veszi és a lemondott vezetőség az ügyeket a legközelebbi konferenciáig tovább vezeti.

A számos elfogadott határozat közül amelynek feladata a legközelebbi Nagyváradai hitközségek magartartását, amikor megtagadtak a Keren Hajjeszód-delegációtól a helyiségeiket. Kimondja egyúttal a Vaad Harisonim, hogy nem tekinti cionistának azt, aki aki a hitközségekben, akár más zsidó közületekben nem a cionista álláspontot képviseli és védelmezi. Az értekezlet nagyobb bizottságot küldött ki, amelynek feladata a legközelebbi Barisszia-konferencia számára ideológiai programtervezetet kidolgozni.

Az eredményekben gazdag értekezlet a késő éjjeli órákban ért véget. Egész lelőlyása és a határozatok beszédes bizonyítékai annak, hogy a Barisszia szervezet Erdély legjelentősebb cionista ifjúsági szervezete s hogy működésétől az erdélyi cionizmus a legszebb eredményeket várhatja már a legközelebbi jövőben.

Itt rádió Kolozsvár!

Olcsósági hullámhossz!

Kolozsváron egy új, népes szekta alakult, melyhez a város lakosságának többsége is csatlakozott. Ez a szekta ujra hisz a gólyamezőben, mert bebizonyított: nem kitalált mese, hanem élő valóság, hogy a

HALLGÓ

Gólya Áruházban

lehet a legolcsóbban, legizélésesebben és legpraktikusabban minden ruházati cikket beszerezni.

Minden gyermek tudja már, hogy ebben a szezonban

a Gólya hozza

a legszenzációsabb és mégis a legolcsóbb újdonságokat: ruházati anyagokban, háztartási cikkekben, vászenárúknak, ferítőknak, szőnyegekben, pialdekben, butorszövegekben és kendőkben

Itt rádió Kolozsvár!

5 perc szünet! - Ezalatt elsiethet a Gólya-áruházba és bekapcsolhatja magát az olcsósági hullámhosszba!

Hirdessen az Uj Keletben

A kölcsönözés, a posta, a tiz

(Bucaresti) Kelet tudós beruházásokban a postarendbehozatal költségvetés is sokkal kisebb, mert a kettővel egy kettővel, ami lejt fognak. Táviró és re illetve tiz év szánt összeg lesz lehet kormány spantálni.

A beruházásra a követ magában:

1. Táviró-

Német pémaniába. Te kezett W. E delegátusa, együtt tárgyi hitelint anyagszállítás során ma ma egyes koncepciók a korm cikkek elhelyezés attól függ, klatban a költségvetés különösen a nál. A ma d be érkezett egyik igazga

Módosítják napi számmal belga érdekelő kormány olasz töke ikerjén az o ramjának m a tárgyalások Madgear ügyi miniszter törvényen sok tanulmány formjának az jesebb és e

DEVIZA

Zürich	---
New York	---
London	---
Páris	---
Milano	---
Prága	---
Budapest	---
Belgrád	---
Bukarest	---
Varsó	---
Bécs	---
Berlin	---

Közgazdaság

A kölcsön beruházási részéből elsősorban a posta, telefon és táviróhálózatot hozzák rendbe

Tíz év alatt ötmilliárd lejt fektetnek be a posta- szolgálat reorganizálásába

(Bucaresti-Bukarest, február 6. Az Uj Kelet tudósítójától.) A külföldi kölcsön beruházásokra szánt összegből elsősorban a posta-, táviró- és telefonhálózat rendbehozatalát tervezi a kormány. A költségvetésben erre a célra a tavalyinál is sokkal kisebb összeget irányoztak elő, mert a kormány a kölcsönre való tekintettel egy külön beruházási budgetet készített, amely szerint évente 500 millió lejt fognak fordítani a posta, telefon, táviró és rádiószolgálat megjavítására, illetve tíz év alatt 5 milliárd lejt. Az erre szánt összeget rezsimműködés esetén sem lesz lehet más célokra fordítani, amit a kormány speciális törvénnyel akar garantálni.

A beruházási költségvetés már erre az évre a következő investíciókat foglalja magában:

1. Táviró-, telefon- és rádiókészülékek

beszerzésére, valamint új vonalak építéséhez szükséges anyagokra, összesen 310 millió lejt.

2. Az új telefon- és táviróvonalak, valamint rádióállomások munkálataira 20 millió lejt.

3. A posta különböző szolgálatai részére szánt saját helyiségek vételére és építésére 85 millió lejt.

4. Berendezési és felszerelési tárgyakra 47 millió lejt.

5. Postakocsik, világítási és fűtési berendezések vásárlására 25 millió lejt.

6. A csekk- és átutalási szolgálat bevezetésére 12 millió lejt.

Ezeket az összegeket ebben az évben a külföldi kölcsönből fogja az állam a postavezetőséghez rendelkezésre bocsátani.

Német pénzemberek érkeztek Romániába. Tegnap este Bukarestbe érkezett W. Bamberger, a Krupp-művek delegátusa, aki dr. Kind jogtanácsossal együtt tárgyalásokat folytat a német ipari hitelintézet számára történő anyagszállítás ügyében. A tárgyalások során ma már nem arról van szó, hogy egyes koncernek monopóliumát biztosítsa a kormány, hanem a német iparcikkek elhelyezési lehetőségéről, mely attól függ, hogy a kölcsönnel kapcsolatban a kormány milyen kötelezettséget vállal a francia iparral szemben, különösen a vasuti anyagok szállításánál. A ma délelőtti vonattal Bukarestbe érkezett Fahr, a Deutsche Bank egyik igazgatója is.

Módosítják az energiatörvényt. Tegnap számunkban jelentettük, hogy a belga érdekeltségű Sofina-trösztrel folyó kormánytárgyalások hírére az olasz tüke is megmozdult, hogy részt kérjen az ország elektrifikálási programjának megvalósításában. Ezekkel a tárgyalásokkal összefüggésben Virgil Madgearu ipar és kereskedelemügyi miniszter megkezdte az energiatörvényen szükségessé vált módosítások tanulmányozását. A törvény reformjának az a célja, hogy minél teljesebb és elfogadhatóbb lehetőséget

nyújtson a külföldi tőkének az ország elektrifikálási programjában való részvételre. Az energiatörvényt összhangba fogják hozni a víztörvénnyel, amelyet szintén módosítani fognak.

Életbelépett a román-német közvetlen árutarifja. Az államvasutak vezérigazgatója közli, hogy Románia és Németország között életbelépett a közvetlen teherárutarifja Halmi, Érmihályfalva, Biharispöki, Kurties és Grigore Ghica Voda határállomásokon keresztül. A tarifának 25 táblázata van, amelyekben minden fontosabb árucikk benne van. A tarifa a komplett vagonban teherárúként továbbított szállítmányok fuvardíjait tartalmazza, 100 kilónként német fennigekben. Minden megkezdett 100 kg. teljes 100 kg.-nak számít. Az öt fennignél kisebb összegek nem jönnek tekintetbe, az öt fennignél kezdődő összegeket pedig 10 fennignek veszik.

LITHYNIA Gyógyvíz
Pápatamási ásványvíz
Gyomor-, vesze-, hólyag-, epe- és csu-
bantalmak legjobb orvossága. Képviselet:
DACIA vízvezeték-üzem Cluj, Calea Reg.
Ferdinand. Gilovits és Papszt Cluj, Főter.

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Csütörtök este 9-kor: Lili. (Operette-repriz, új betanulással és új szerep osztással, Kondor Ibolyával. Napi bérlet 25 szám, E. Sorozatszám 253.)

Péntek este 9-kor: Kiss és Kis. (Operette-újdonás először. A Hamburgi menyasszony szerzőjének legújabb operettje. Betegh Béivel, Kun Magdával, Tompa Bélával, Ihász Aladárral. Premiére bérlet 27 szám, Sorozatszám 254.)

Szombat délután fél 4-kor: Gyurkovics fiúk. Ifjúsági előadás nagyon olesó helyárrakkal. Kondor Ibolyával, Betegh Béivel, Sólyom Győzővel, Tompa Bélával, Ihász Aladárral. Bevezető előadást tart: Kende János. Sorozatszám 255.

Szombat este 9-kor: Kiss és Kis. (Operette-újdonás, 2-szor. Napi bérlet 25 C. Sorozatszám: 256.)

Vasárnap délután fél 3-kor: Erdészleány. (Kondor Ibolyával. Mérsékelt helyárrakkal. Szám: 257.)

Vasárnap délután fél 6-kor: Eltört a hegedűm. (Operette-újdonás Karácsonyi lilivel, Betegh Béivel, Kun Magdával, Sólyom Győzővel, Tompa Bélával, Ihász Aladárral. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám: 258.)

Vasárnap este 9-kor: Kiss és Kis. (Operette-újdonás 3-szor. Napi bérlet 26. szám A. Sorozatszám 259.)

Hétfőn este 9-kor: Kiss és Kis. (Operette-újdonás 4-szer. Napi bérlet 26. szám, B. Sorozatszám: 260.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Csütörtökön 3-kor, 5-kor és 7-kor: Mézeshetek.

Pénteken 3-kor, 5-kor és 7-kor: Mézes hetek.

Vasárnap délelőtt 11-kor: Malec-matiné 15 és 10 lejes helyárrakkal. 1. Malec öngyilkos. 2. Malec szerelmes. 3. aMlec nyomoz és 4. Malec golfjátékos.

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Szerda: Zsidónő.
Csütörtök: Elvarázsolt királykisasszony.

Péntek: Szóktetés a szerályból.

Szombat: Nincs előadás.

Vasárnap délután: Bohémek.
Vasárnap este: Medea.

A színházi iroda közleményei:

Holnap este van a Kiss és Kis premiéreje. Lázas érdeklődés és felfokozott kíváncsiság várja a holnap esti operette-premiéret. Érthető ez az érdeklődés, mert egy év óta regetegen fordultak a színházhoz azzal a kéréssel, hogy miért nem kerül színpadra Kolozsvárott a Kiss és Kis című operette-újdonás, amelynek Pesten olyan óriási sikere volt, hogy a magyar főváros legtagasabb színházában a 2500 nézőt befogadó Városi Színházban 50-szer adták? Most már megadjuk a sok kérdésre a feleletet. Miért, mert a színház csak most tudott az operette zeneanyagához jutni. Igen nagy szeretettel és sok reménységgel készül a színház a Kiss és Kis premiéreje az Izó Miklós rendezése és Stephánidesz József zenei vezetése mellett. Csupa szín, csupa hangulat, csupa jókedv lesz holnap a színpad. A zenének nincs szüksége ajánló levélre, hiszen azt Vince Zsigmond a Hamburgi menyasszony komponistája írta. Pár nap múlva már mindenki a Kiss és Kis melódiait fogja dudolni, olyan népszerűek lesznek. A legmodernebb táncok fogják az operette előadását tarkítani. Főszereplők: Betegh Bébi, Kun Magda, Kőszegi Margit, Miklóssy Margit, Czopán Flóri, Tompa Béla, Ihász Aladár, Selmeczi Miklály, Leövey Leó, Olasz Lajos, Réthelyi Ödön, Fülöp Sándor. Egyelőre négy egymást követő este van kitűzve a Kiss és Kis és pedig: péntekre, szombatra, vasárnapra és hétfőre. A Kiss és Kis előadásai pont 9 órakor kezdődnek. A nagy érdeklődésre való tekintettel jegyekről tanácsos előre gondoskodni.

Ma este: Lili, Kondor Ibolyával. Öt éve nem szerepelt színházunk műsorán a legszebb és legpoétikusabb francia operette, a Lili. Ma este teljesen új betanulással adják Kondor Ibolyával a címszerepben. Tompa Béla (Pierchard), Leövey Leó (Saint Hippothése), Ihász Aladár (de la Grange-Batteliére báró) a főbb szereplői a ma esti előadásnak. A Lili rendes bérletfolyamában kerül színpadra. Előadás kezdete 9 órakor.

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Aláírtaknak 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegzetes levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej. elölizetőknek 150 lej.

Hajhullás
és hajkorpa ellen a legjobb szer az „Egger-Petrol”
Kapható minden gyógyszertárban és drogueriában

Kaktárhelyiség
száraz, világos, cca 220 m²
Kiadó
Malom-ucca 28 szám.

Tuzifa
l. o. 80.-, 90.- és 105.- leírt
aprítva, hazaszállítva kapható
Műszaktalárszolgálat
R. T.-nál
Telefon 120.

Eladó szalmakalap
varrógep homok és kalapács és 14 HP. Ganz v. Nanyomotor. Ertekezni: Cluj „Ideal” kalapüzem.

TÖZSDE

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárás						
Zürich	3251-3216	-	-	49225	3215	1102875	13694	65005	1923
Newyork	166-167	520	21998	2550	16650	57350	71130	3380	-
London	806-807	209160	252112	12411	307	2781	345175	16393	4484
Páris	653-654	27	203190	-	652	2242	2782	13205	39075
Milano	274-275	15	2080	13390	87250	3000	3723	17687	52525
Prága	492-493	90	3880	-	495	1697	2106	-	26
Budapest	2902-2905	91212	6750	-	2910	-	12409	58925	-
Belgrád	-	91253	91262	-	292	1007	1249	5933	176
Bukarest	-	31	20	1540	-	34430	42737	2082	6050
Varsó	-	58	30	-	1870	6430	7980	37887	-
Bécs	2340-2342	73780	7305	-	234750	8056	-	47477	-
Berlin	3985-3988	12342	1234750	-	3970	13627	16914	80321	-

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 31250, Páris 1540 Budapest 345, Bécs 42825, Prága 2034

Keletben

Hotel „Terülj asztalkám“

Irtta: CATHERINA GODWIN,

Néha maga Sin ur is egészen elkábult és megrészegült attól a lelkesedéstől, amelyet Mr. Top és Mr. O'Neil vállaltva szított szerte a kontinenseken. Hiszen egyébről már nem is beszéltek, mint az óriási vállalat megnyitására. Ezer meg ezer agyvelő számít gatta napról-napra lázasabb izgalommal a világ-trust részvényeinek esélyeit. Ezer meg ezer aggodalmas lélek ieste feszült figyelemmel a nagy terv sikerét vagy balsikerét, amelyben érdekelve volt.

Ahová csak odafigyelt az ember: Terülj Asztalkám! Ahová odanézett: Sin ur kerek koponyája!

Bármennyire hízelgett is Sin urnak növekvő dicsősége, mégis úgy érezte, hogy megfosztották önállóságától: Mr. Top olyan módon gyakran intézkedett a személyével, amely titokban felháborította.

— Na, de kérem — bosszankodott az ideges Top ur — aki az élet színpadán főszerepet akar játszani, annak értenie kell a fellépéshez!

— Persze, persze — morogta Mr. Sin — de mi haszna volt teddig a hírnevemből: örökös munka, pillanatnyi pihenés nélkül.

— Először ki kell termelni a babért, hogy aztán megpihenhessünk rajta — vonogatta a vállát Mr. Top.

— Várjon csak, amíg megkezdődik a vágyak versenyfutása és vele a mi profitunk! És meggondolta-e, hogy mi a jelentősége a 13. emeleten berendezett világlőzsdének, amelyet rövidesen az egész áruipiac uralni fog?

A szállodának 19 emelete már készen állt és éjjel-nappal szüntelenül dolgoztak a hatalmas mű rendezésén.

Mr. O'Neilt alig lehetett látni: ő a külügyi szolgálatot vette át és a trust-diplomatáknak és újságíróknak egész hadseregét irányította; most azon volt hogy az összes kül- és belföldi újságot megvásárolja, s Mr. Sin órákat töltött az „orgona“ előtt, figyelve, hogy miről tárgyalnak a különböző emeleteken.

Nem... nem engedte ő, hogy vállalkozását kicsavarják a kezéből. Ő itt fog ülni a központnál, innen fog dirigálni, mert ő John Sir a már ma is világhírű Terülj Asztalkám lángeszű meg alapítója!

Naponta eljászotta tükör előtt első fellépését a megayıtó ünnepség alkalmából, szorgalmasan tanulmányozta a hotel katalógusát, amelyből már nyomták a zsebkidást. Istnem, hogy itt mi mindent lehet kapni! Minden elképzelhető vágy képlettekbe, számokba, jelekbe és paragrafusokba szedve — ami egykor olyan végtelenül komplikáltnak tetszett, egyre jobban leegyszerűsödött, amióta pontosan átgondolták és a legnagyobb precizitással beosztották a megfelelő rovatba.

S barátunk, az egykori ügynökköcske, boldogan mosolygott, mikor az ezerféle kielégülésre gondolt, amelyet saját vállalatában rövidesen megszerz magának. Boldogan mosolygott, ámbátor a jelzések és számszavak csak úgy táncoltak a szeme előtt, a melylyel káprázatában pislogni kezdett.

XIX.

Terülj Asztalkám megnyitása június 8-án valóban olyan esemény volt, a melyre az egész világ felfigyelt.

A földkerekség legnagyobb épülete számlálatlan kivilágított ablakának ragyogásában mesebeli látványt nyújtott. Hát még a fényreklámok játéka az óriási komplexum homlokzatán és tetjén, melynek bal szárnyán szabad ég alatt a hatalmas ünnepi lakoma folyt. Csak úgy öntötték a vendégeket a különvonatok és repülőgépek, melyeknek végállomása a tető volt. Oh, mi mindent lehetett itt látni! — Egy este kevés volt hozzá, hiába vártattak a földalatti vasutak keresztül-kasul az épületen, hiába suhantak a magánluftek, hiába örvénylettek a forgó ajtók és rohantak a villámsiklók.

Ezen az estén Mr. O'Neil a reklám egyetlen lehetőségét sem mulasztotta el, Top ur vizsga szemmel bírálhatta rendezésének gyümölcseit. Ma olyan főmegkomédiára van kilátás, amelyben a világ fejedelmei a főszereplők.

Hogy szeretnek az emberek komédiázni, ahelyett, hogy a saját életüket éinék!

Sin urat ismét elszédítette ez a sok csengő név, amelyet meg kellett jegyeznie — micsoda ragyogó személyiségek gyűltek itt egybe, távoli országok fejedelmei, akiknek nevét alig tudta kiejteni és akiknek színe messze felülmúlta saját bőrének bronz árnyalatát — tudósok, feltalálók, pénzügyi nagyságok, muzsicsillagok, akik mind azt remélték, hogy nevük értéke itt még emelkedhet! Itt mindenki megmutogatta magát, aki „valaki“ volt és aki egyelőre „senki“ volt, az innen akart volna elindulni.

És ezek a ruhák! Ezek a nők! Mr. Top nem hagyott: már az első este megnyílt a földkerekség legnagyobb színháza a Terülj Asztalkában, már az első este bemutatták a pazar Terülj Asztalkám — revüt és játszott a 2000 tagu zenekar, megnyitották a római uszócarnokot és belekezdtek az antik sportjátékokba. Nemcsak a Terülj Asztalkám, nem, Newyork összes többi hoteljei is zsufolva voltak. Mr. Top értette a módját: a szállodások szövetségeinek Sin ur volt az elnöke. Konkurens nem volt, valamennyi konkurens részes volt a trustban.

John Sin legújabb frakkjában, amely már távolról sem emlékeztetett Mr. Cleenre, saját szobrán legeltette a szemét amely a tetőkerten diszelgett: pompásan hatott így bronzba öntve, igazi férfi, kinek szeme a messi távolba tekint. A volt ügynök hunyorgott: — az ember ne kételkedjen a saját sikerében! Adta a szerénységet és ez jól állt neki, vaióban kissé zavarban volt, amikor a megszámlálhatatlan sok szemet magán érezte nyugodni, izzadság verte ki a homlokát, bőre rézvörösen csillogott — igen így verejtékez az a férfi, akire az ember nyugodt lélekkel rábízhatja magát. — A kötelesség és a tett embere ő!

Sin ur csak eleinte figyelt a megtisztelő szónoklatokra, amelyeket róla tartottak — csakhamar odébb állt, de megint egy szalonba jutott, ahol valami

francia eszféta tartott propaganda-beszédet.

Ugyan kit nem szerződötetett titokban Top ur, eszeveszett propagandája számára? Sin ur hallotta amint a francia éppen bizonyította:

— A világ teli van be nem váltott ígérekkel... a világ ezer arca csak eltakarja a beteljesülés egyetlen igazi arcát. Terülj Asztalkám egyik legnehezebb feladata, hogy ezeket az arcokat osztályozza, pszicho-frenologikus alapon leírja és pontosan regisztrálja. E hotel iskolázott hivatalnokai számára elég lesz egyetlen pillantás, hogy a vendég lelkiségét és erotikus ízlését azonnal felismerjék, beosszák és megfelelő jelzéssel vagy sorszámmal ellássák. E páratlan hotel legújabb katalógusa meg fogja győzni önöket arról, hogy bárki bármely pillanatban megtalálhatja itt a partnerét, ha addig egyedül bolyongott volna. A világit átjáró rezgések mindegyikének van valahol egy felfogó készüléke...

Ahá — Mr. Sin ismerte már ezeket a szövegeket. Másik szalomba jutott, ahol éppen az Anti — T. A. T. vagyis Terülj Asztalkám Trust leküzdésére alakult liga támadásait olvasták fel. O'Neil ur természetesen hellelfelelinek támadásait is reklámcélokra használta ki. A T. A. T. ellenes liga erős volt ugyan, de nem állt tőke a rendelkezésére. A T. A. T. maga pedig rövidesen világhatalmi szervezetté nő. Akkor majd maga szabhatja meg a világ folyását, megvásárolhatja a közvéleményt, ő maga lesz a közvélemény.

Egyelőre hangulatot csináltak a magas vendégek számára, akiknek képe az alapító részvényesek között már másnap ott diszelgett a képeslapokban, Középuított persze a Mr. Siné, aki ezen a felemelő estén már nem is volt

tudatában annak, hogy ő — ő! Hiszen lehetetlenség, hogy ez a John Sin ugyanaz legyen, aki egykor mint kites gyerek működött a Három Sisakban, majd mint facér pincér, kikölcsezőzte magának Berta kisasszony sovány pénzeszkéjét! Aki, mint kis ügynökköcske, megtalálta a szerencsetárcát és az őszies Lea segítségével át- esempészte a határon s akit most a földkerekség legszebb nőinek pillantásai hizelegtek körül.

Épen csak meg kellett nyomnia az L. V. jelzésű vörös gombot az ágya mellett és máris száguldtak az elekttronok a legmesebelibb óhajok beteljesítésére. Mindez diszkrétan, inkognitó történt, amint hogy az óriási szálloda zseniális szervezetének volt erre csak módja.

Hogy dongott-zsongott az ember-sokaság! Mr. Sint a menekülés vágya fogta el — már nagyon sok volt a teljesülésből! Ma aztán kisitkézhetette magát a beláthatatlan tömeg kíváncsi bámulatában!

(Folyt. köv.)

Ráth Mózes: „הבן הנח“

A legjobb gyakorlati módszer a héber nyelvnek szóban és írásban való elsajátítására magánuten. Ara Lei 120. Megrendelhető a

„SAFRUTH“

zsido könyvkereskedésben Cluj, Piaja Mihai Viteazul 39. sz.

Iskolák és ifjúsági egyesületek megfelelő engedélyben részesülnek. Ugyanott jiddis és kántor gramofonlemezek Jossele Rosenblatt és más világhírű kántoroktól óriási választékban. — Kérjen ingyen katalógust.

Komoly és vig könyvek:

Fülöp Miller René: Rasputin a szent ördög, a szibériai muzsik és a nők (450 nagy oldal, 93 képpel)	ára	612 lej
Renan Ernő: Az apostolok	221	„
„ Jézus élete	306	„
W. J. Locke: Pujol Arisztid vidám kalandjai	170	„
„ Simon de Gex megtérése	238	„
Sibilla Alermo: Szeretlek, tehát vagyok	170	„
Paul Langenscheidt: A férjtől a férjig	136	„
Szenes Tilda: A nagyszerű házasság	272	„
Szerencsés Péter: Pontopiddannak, a jelenkor legnagyobb írózenijének Nobel-díjat nyert regénye: két kötet	476	„
Thea von Harbol: A Spion	102	„
L. Merrick: Bűn és bűnhődés	85	„
L. Osbourne: Halott János királysága	119	„
Szederkényi Anna: Az asszony meg a fészek	119	„
Courths Mahler: Követlek	95	„
„ Győzelen	115	„
„ A megmentő	25	„
Osbourne: Sportszerlem	25	„
Farkas Imre: Sisters takács	25	„
Harland: Prospero barátom	25	„
Hornung: Az új herceg	25	„

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

SZERKESZ
Ejteni
KIADÓHN
Str.
ELŐFIZET
E. Felev
Ne,
Egy he

X évfo

1929 F

* 568

Me

Szà

A stabil
léptette
az Auto

Lugos

BUOUR
korszakokból
is résztvett.
adtek Mihai
zárás után f
pitotta a lej
Délután
ok vitáját.
dekarációját
Club, illetőle
meg. Ezután
Logea Mone
leti terv sz
tumulal aka
miniszter v
a stabilizáci
ol frankkal
alapítja meg
hol szünet

T

(Bucuresti-E
Uj Kelet tud
háza megszav
kat, amelyek
tek reggeli sz
már. A már
alapján az A
tenóm Pénztá
reggel megt
közgyűlést, a
rokhöz fordul
folyósításáért.
sok miatt Ion
égi államtitk
rik és a kor
nom Pénztár
végteljes kölcs

A sta
szöveg

A hivatalos
csak három
mig a másik
szerepel a fő
vaslat, amely
az ugynevez
tulajdonképen
közik. A törv

L. szakasz.
rege a leu, a
finanszagu ar
minisztertanac
állapítani a
után.

2. szakasz. B
Nacionala rész
hozott argonik
tott bankjegyi
melyet az 198